

Az Új Kelet
és hárság

Cikkeink u
forrás meg

Kéziratokat
megörzészük

Onor Academia Română

BUCURESTI

REZERVAT

ESZDOPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznek)

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Ötvenkilenc szótöbbség

Macdonald, a nemskára nemesi rangra emelt, volt munkáspárti vezér, az angol nemzeti kormány miniszterelnöke bemutatkozott az alsóházban. Kinos, bár érdekes bemutatkozás lehetett. Hajdani pártja: a munkáspárt, melynek hátán a magasba emelkedett, melynek oldalán csatált vitta a konzervatívok és a liberálisok ellen: hűvös, sőt fagyos csöndben fogadta szavait és azok tapsoltak neki, akik tegnap még halálos ellenfelei voltak.

Macdonald — mint a jelentés mondja — szívtelen hangon beszélt, szavaiból hiányzott a hajdani néptribün tűz, ami érthető is, hiszen olyan ügyet védelmezett, ami ellen egy egész életen át mindig csak hadakozott.

Tragikus sors ez. Megérezni rajta a messzeségből is, hogy az a magas polc, amelyre a hajdani munkáspárt emelkedett: az erkölcsi és fizikai bukás kezdete, sőt betetőzése. Macdonald tegnapi beszéde az angol alsóházban alighanem hatványos volt, mert saját pártjában befejezte pályafutását a volt néptribün: ahhoz pedig, hogy öregkorára merészen jobbra kanyarodjon: tulságosan angol és talán tulságosan becstelen is a nemzeti kormány miniszterelnöke.

Szavain megérzik a resignáció és ama emberek szomorúsága, akik tévedésekhez annál több konkvenciával ragaszkodnak, minél több következetlenséggel fordultak az eddig vallott politikai elveik ellen.

Nagyon lehangoló lehetett Macdonald bemutatkozása külsőseiben is. A bizalmi kérdés felvetése után mindössze 59 főnyi szótöbbséggel uszta meg a leszavazást, holott az egész konzervatív párt, az egész liberális párt: és a munkáspártból kizárt mintegy negyven képviselő szavazott mellette.

Ellenben kián az uccán ezekre menő munkástömegek tüntettek a hajdani munkáspárt ellen, aki a munkástömegekkel szemben a rendőrséget kellett hogy igénybe vegye.

Építik a lyukakat

Volt egy idő, amikor minden elsején az állam kivénhedt szolgálai, a nyugdíjasok is megkapták rendesen keserves garasait. Aztán jött egy idő, hogy a nyugdíjakat is elkezdtek rendetlenül fizetni.

A végén másodsor is meg kellett szolgálni a nyugdíj garasokat. Havonta harmadszor kellett napszámot álljanak a kiöregedett állami tisztviselők és az övegyek, hogy augusztusban megkapják — a május nyugdíjakat.

Most már egyáltalában nem fizetnek az állampénztárnak. Sem rendesen, sem rendetlenül. Sem állkorgáljai napszámért, sem anélkül. Fizetés helyett nemzetgazdasági elmélettel traktálják a pénztárfülke előtt ácsorgókat. Hogy van pénz, de nincs akreditív. Vagy: akreditív van, de pénz nincs. Páros napokon pénz nincs, páratlan napokon az akreditív hiányzik. A kettő együtt soha sincsen és a nyugdíjas minden déiben pénz nélkül megy haza.

— Hogy lehet ez? — kérdi a nyugdíjas, aki évtizedeken keresztül pontosan befizette nyugdíjárulékait a nyugdíjközpontba és sohasem kérték tőle „akreditív”, amikor a járulékokat levonták.

Hová lett a pénz? Találós kérdés, amin tévlegesen érdemes az embernek törni a fejét. Mit csinált a nyugdíjközpont a pénzzel? Vagyis jobban mondva a nyugdíjasok pénzével? A hónapokról-hónapokról pontosan befizetett járulékokkal? A szegény nyugdíjasok nem tudják. A beavatók pedig csak sejtik és gyanítják, hogy a hatalmas nyugdíjközpont kölcsönadta a pénzt. Az ő pénzüket. Mintegy 600 milliót. Az autonóm utpénztárnak adták kölcsön. Az utpénztár pedig nem tudja visszafizetni.

Hogy kölcsön adták a nyugdíjpenztár pénzét: erre legfeljebb nyelhet egyet az ember. De miért nem fizeti vissza az ut-

Maniu a színajai audiencia után sem tér vissza a nemzeti parasztpárt élére

Új kormánybuktató kampányról tárgyaltak ma délelőtt Kolozsváron a nemzeti parasztpárt erdélyi vezetői

Az őszi kongresszuson baloldali szellemű módosításokat eszközölnek a nemzeti parasztpárt programján

Cluj-Kolozsvar, szeptember 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt erdélyi és bánati tagozatának elnöki tanácsa ma délelőtt értekezletre ült össze Kolozsváron. Az értekezleten Vaida volt belügyminiszter: elnököl, az erdélyi tagozat ideiglenes elnöke. Ezt a megbeszélést eredetileg Szovátán akarták megtartani, utóbb mégis Kolozsváron hívták össze, nehogy Maniu szovátai tartózkodásával hozzák kapcsolatba. Az ülésen Vaida Sándor mondott hosszú exozet a politikai helyzetéről, majd kezdetét vette a vita, amelynek során felgöngyölítették a nemzeti parasztpárt összes aktuális kérdéseit.

Az értekezletet este nyolcór megzakították és ma délelőtt folytatják. Megbízható helyről származó értesülésünk szerint mindenekelőtt is a pártelnökség kérdését vitatták meg, miután

Maniu Gyula nem fog többé a nemzeti parasztpárt élére visszatérni. Ezután felmerült az a kérdés, hogy indítson-e a nemzeti parasztpárt határozott és éles kormánybuktató kampányt, vagy sem. A pártvezetők körében az a terv merült fel, hogy az őszi kongresszuson alapvetően módosítsák a nemzeti parasztpárt programját és azt baloldali eszmékkel töltsék meg. Az agitációs jelző: a mezőgazdasági tartozások problémájának, valamint a román parasztság szociális kérdésének megoldása volna.

Az ülésen résztvettek: Pop-Cicio István, Vlad Aurel, Bontescu Victor, Hattiegan Emil, Dr. Boila Romulus, Voicu Nitescu, Dan Sever, Bocu Sever, Moldovan Valér, Dobrescu Aurel, Pop Gh., Crisan György, Tilea Viorel, Blaga Josif és Manu Ilekész.

Az angol parlament elfogadta a kényszerrendeletekről szóló kormányjavaslatot

Az angol parlament első szavazása a Macdonald kormány döntő főlényét igazolja

London, szeptember 9. Macdonald az angol parlament mai ülése elé terjesztette a nemzeti kormány a kényszerrendeletekről szóló javaslatát. A javaslat szerint a kormány felhatalmazást nyer, hogy szükség esetén bizottság kebelében készítse el azokat a javaslatokat, amelyeket a helyzet által megkívánt nagyfotosságu gazdasági intézkedések tárgyában terjesztenek a parlament elé. A parlament az idő alatt, míg a nemzeti kormány az élén marad,

csak ezeket a rendeleteket tárgyalja és a szónokok számára egy óráss felszólalások lesznek csak megengedhetők.

A parlament a javaslatot máris elfogadta és pedig olyan szavazataránnyal mely azt bizonyítja, hogy Macdonald kormányának helyzete a parlamentben rendkívül megerősödött. A javaslatot 308 szavazattal 215 ellenében elfogadta a parlament és ezzel a kényszerrendeletek rezsimje most már Angliában is elkövetkezett.

pénztár a nyugdíjközpont pénzét? Mit csinált az utpénztár a pénzzel? Mert utat nem csinált. Utat semmiesetre sem, sőt a régiakat sem hozta rendbe. Az országutakon egyre-másra szaporodnak a lyukak. Egyik lyuk a másik mellett, csupa lyuk az egész országban.

Csak nem lyukakat épített az autonóm utpénztár? Lyukakat a nyugdíjasok pénzéből?

Sem Hitel, sem Jelzálog, sem Intézet

Kezdetben volt az agrárreform, mely szétarabolta a nagybirtokokat és apró földterületeket juttatott a mezőgazdáknak. A kis földkéhez felszerelés kellett, a felszereléshez pénz. Ekkor megindult a lej, állami protekcióval a falu felé és a paraszt kapott pénzt kamatra, a mezőgazdasági bankoktól. Milliárd-milliárdra gyűlt és ma Románia mezőgazdasága lefáradtan terhektől szenved. A parasztság nem fizethet, mert beköszöntött a világválság és a mezőgazdasági termények ára katasztrofálisan zuhanni kezdett. Husz százalékát kapja ma a paraszt annak a sum-

mának, amelyet még két évvel ezelőtt ugyanazért a terményért magkapott. Nem kell tehát csodálkozni azon, hogy a mezőgazdasági hitelek ma már 36-38 millióra rúgnak és megbénítják a hitelek nyújtó bankokat, de tönkreteszik a hitelek folyósító magánosokat.

Nem csodálkozni, hanem segíteni kell rajta. Nagy szavak repültek már sokszor a levegőben a Mezőgazdasági Jelzálog Hitelintézetéről külföldi kölcsönökkel kapcsolatban. De a külföldi kölcsönökből a mezőgazdának sem Hitel, sem Jelzálog, sem Intézet. Kifizették másra. Most pedig itt állunk bedugult pénzfórássainkkal, a 38 milliárdos mezőgazdasági adóssággal, amely mellé a bankok szorgalmasan írják évről-évre a kamatokat... Várunk, türelmesen, míg az „új ritmus” talán majd megoldja a mezőgazdasági hitelek problémáját. Egyelőre azonban csak azt hallottuk, hogy a „bankok legyenek türelmekkel”. Meddig legyenek a bankok türelmekkel?

Vészes íslatokba bocsátkozni lelkiismeretlenség lenne. De mégis: meddig várunk a mezőgazdasági hitelekkel?

VILÁG TÜKRE

Rádió-City

Nagyon sok meglepetést szerzett már Amerika az emberiségnek, mindazokat az amerikai különlegességeket és monumentális arányokat azonban, amelyekkel az amerikaiak eddig méltán feltűnést keltettek, tul fogja szárnyalni hamarosan az a példátlanul álló építkezés, amit most kezdtek meg Newyorkban. A Rádió-City-ről van szó, amelyről már megemlékezett a világsajtó, amelynek minden eddigit fölülmuló monumentális méretei azonban csak most kezdenek igazán kibontakozni.

Már az építkezés színhelyén megindult földmunkálatok is sejtetik, hogy milye hatalmas építkezésről van szó. Nyolc gőzoktró., száz nyitott vagon és háromezer munkás kezdte meg a newyorki alsóvárosban a Rádió-City kijelölt helyén az alapozási munkálatokat. Az építkezés már azért is rendkívüli, mert a hatalmas új városrészhelyén számos nagy épület állt, amelyeket előbb le kellett bontani és el kellett távolítani. Természetesen ez maga is rengeteg munkával és költséggel járt ez a nagy munka, azonban most már teljesen befejeződött és így meg lehet kezdeni a tulajdonképpeni építkezést.

A Rádió-City nagyrészt a rádió szolgáltatásban fog állani és az első monumentális otthona lesz ennek a gyorsan népszerűvé vált szénázós találmánynak. A beépítendő terület jelentékeny részét a Rádió-Keith Társaság harminc egyemeletes palotája fogja elfoglalni, amely maga is látványosságnak ígérkezik. Ehhez a felhőkarcolóhoz azonban más hatalmas épületek is csatlakoznak. A rádió palotával szoros kapcsolatban fog állni a Nemzetközi Zenecsarnok, a világ legnagyobb színháza, amelynek megcsodálására bizonyára a világ minden részéből Newyorkba fognak seregni az emberek. 6500 néző számára lesz hely ennek a hatalmas színháznak a nézőterén és hasonló arányu az a színpad és minden más épületrész is.

Mindkét épület fölé szökik a jelenlegi 49. és 50. ucca sarkán egy hatalmas hatvanemeletes palota, a világ legnagyobb üzletháza, amelynek nagyrésze ugyancsak a rádió szolgáltatásban fog állni. Az első tizenkét emeletre kerülnek ugyanis Amerika legnagyobb rádiótársaságainak és cégeinek az irodái, így többek között a National Broadcasting Company és a Rádió Corporation of Amerika központja is itt fog székelni.

Külön épülete lesz a Studionak, amely természetesen a világ legnagyobb és legtökéletesebben berendezett stúdiója lesz. Olyan hatalmas lesz ez a rádió-stúdió, hogy alkalmas lesz a legnagyobb tömegprodukciók közvetítésére is és sok olyan technikát újítást fognak benne először alkalmazni, amelyek egészen új lehetőségeket fognak nyitni a rádióleadás számára. Külön érdekessége ennek a stúdiónak, hogy természetesen be lesz rendezve a távolbalítás közvetítésére is. A szervezők itt is meglepetéseket ígérnek és a Rádió-Város felépülésével egyidejűleg hír szerint már éppoly egyszerűvé akarják tenni a távolbalítás közvetítését, mint magát a hangközvetítést. Amerika sok rádiógyárában serényen dolgoznak a televíziós készülékek olyan formáin, amelyek épp olyan egyszerűen lesznek kezelhetők, mint a rendes rádió és nem is lesznek

sokkal drágábbak a mai rádiókészülékeknél.

A hatalmas épülettömb tehát sok meglepetést ígér az új találmányokra mindenkor kíváncsi amerikaiak számára. A fiatal John D. Rockefeller ugyancsak nem spekulált rosszul, mikor a Rádió-Citynek felépítésére határozta el magát, mert bármilyen horribilis költségekkel jár is az építkezés, valószínű, hogy hamarosan ki fog fejlődni, hiszen elképzelhető, hogy a nagy rádióállalattok és a hatalmas zenecsarnok, amely a világ legnagyobb színháza lesz, milyen óriási béréket fognak fizetni. A tervek szerint ebből a monumentális színházból fogják közvetíteni a televíziós előadásokat is a világ minden részébe és ezért ezt a z épületet már a távolbalátás közvetítéséhez szükséges feltételek figyelembevételével konstruálják meg.

Hogy ez a ne mindennapi építkezés milyen méretű, arra a legjellemzőbbek talán a következő adatok: A jelenlegi földmunkálatok befejeztével a tulajdonképpeni építkezés megkezdésekor már 5000 munkás fog az épületállványokon sürgögni és ugyanakkor 25.000 ember fog a vas- és cementanyagok elkészítésével dolgozni. Az egész építkezés 250 millió dollárba kerül, ami már hatalmas összeg Amerikában is, különösen ma, amikor az Újvilág is erősen érzi a gazdasági depressziót. Amerika azonban ne hagyja magát legyűrni a gazdasági válságtól, hanem bele mer vágni az ilyen fantasztikusnak látszó vállalkozásba is, amelyről a vén Európa még csak nem is álmodik...

A dió és vágott baromfi számára angliai export-lehetőség nyílik

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) Az ország diótermése és baromfi tenyésztése számára rendkívül nagyjelentőségű tárgyalások vetők kezdték a londoni román követesi kereskedelmi attaséja és angol kereskedelmi körök között. A múlt héten Bukarestbe érkezett Holban Arthur, a londoni román konzulátus kereskedelmi ügyvivője, aki a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban beszámolt arról, hogy programjába vette, miszerint a román dió és baromfitermékek számára felvevő piacot teremtsen Angliában. Holban riportot terjesztett a minisztérium elé, amelyben arról számolt be, hogy bár Kanada és Argentína hatalmas exportkampányt folytatnak az angliai piac elhódítására, Angliában még a román gabona számára is nyílna elhelyezkedési lehetőség. Vágott baromfiban és dióban pedig Anglia szegény és így adott körülmények között, megfelelő előkészületek után minden remény meg lehet arra, hogy a román diótermelők és baromfitervezők Anglia felé orientálódjanak.

Holban attasé a minisztérium részéről felhatalmazást kapott, hogy a tárgyalásokat hivatalos körökkel megkezdje. A tárgyalások rövidesen megkezdődnek és nagyon valószínű, hogy Romániából Anglia felé már októberben megkezdődnek a diószállítások, míg a vágott baromfi a kora téli hónapokban nyerne elhelyezkedést Angliában.

Directiunea scoalei de ucenic industrial
Cluj

ERTESITES

Az iparkamara vezérigazgatósága a szeptember 5-én tartott közgyűlésén a kereskedelmi tanoncok iskolájának megszüntetését határozta el.

Az összes kereskedelmi tanoncok ezután felhívattak, hogy sürgősen iratkozzanak be az ipariskola igazgatóságánál, Str. Cogălniceanu Nr. 4. d. e. 7-12., d. u. 3-6.

Minden munkaadó kereskedő köteles törvényes felelősség mellett tanoncot legkésőbb szept. 15-ig beírni.

A beíratási díj ugyanaz, mint az iparostanoncoké: 250 lej.

Elnök:
V. Candrea

A nagyváradai tábla elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot dr. Löblé László és Hitter József ellen

Pojar Livius is vizsgálati fogságban maradt

Oradea-Nagyvárad, szeptember 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) A nagyváradai tábla vádtanácsa szeptember 9-én előtt tárgyalta dr. Löblé László és Hitter József szeszgyárigazgatók ügyét, aki ka múlt héten nunciatál harmincnapos vizsgálati fogság ellen éltek fellebbezéssel. A tábla Dimitriu-Brutana tanácsa reggel kilenckor vette tárgyalás alá az ügyet. A 26 oldalas hatalmas vádirat felolvasása három órát vett igénybe és a déli órákban hirdette ki csak ítéletét a vádtanács, amely teljes mértékben elfogadta a törvényszék döntésének indoklását és megerősítette a harmincnapos vizsgálati fogságról szóló végzést. A tábla ítéletének indoka-

lása kihangsúlyozza, hogy a szeszgyárosok ellen bűnhalmaz merült fel. A vádirat csalással, közokirathamisítással (bárca) és megvesztegetéssel vádolja a letartóztatottakat, akiknek fogvartatása szükséges.

A vádtanács ma hirdetett ítéletet Pojar Livius inspektor ügyében is, akinek szabadlábrahelyezését — mint ismeretes — a törvényszék elrendelte. A tábla pár perces tanácskozás után elfogadta az ügyészek a felmentő ítélet ellen beadott fellebbezést és rövid tanácskozás után a vizsgálóbíró harmincnapos vizsgálati fogságról szóló döntését hagyta jóvá.

Palesztinai kérdések a Népszövetség tanácsa előtt

A Jewish Agency megrázó kiáltványban hívja fel a világ zsidóságát a gazdasági nehézségekkel küzdő palesztinai zsidó intézmények támogatására

London, szeptember 9. Tegnap számbanban közzétűk azt a felhívást, amelyet a cionista exekutive intézett a világ zsidóságához Roshasono alkalmából. Mai számunkban közöljük a Jewish Agencynek egy manifestumát, amelyben a zsidó nép legfelsőbb fóruma a zsidó nép sürgős támogatását kéri a nehézségekkel küzdő Palesztina számára. A manifestum elismeri, hogy a különböző országok zsidóságát különösképpen sújtja a gazdasági válság, mégis kötelességüknek tartja a szükség órájában nyitlan beállni, hogy a pénzügyi bevételek visszaesése következtében Erec Jisraelben nehezen kivívott pozíciójukat komoly veszedelem fenyegeti. Ez kényszeríti a Jewish Agencyt arra, hogy szükségáldozatot kérjen a zsidóságtól egy rendkívüli akció keretében Palesztina számára.

A jisuv nagyot teremtet az európai gazdasági katasztrófák idején

A továbbiakban leszögezi a kiáltvány, hogy a jelenlegi pillanatnyi nehézségek kiemelése nem jelenti az erecsisraeli zsidó alkotások képméke lerombolását. A jisuv építő akarata a politikai nehézségek ellenére is nagyot teremtet gazdasági és kulturális téren, abban az időben, midőn a diaszpóra zsidósága vesztett gazdasági erejéből és gazdasági katasztrófák rázták meg a világot. A mezőgazdaságban a telepítvények konszolidálása előrehaladt csupán egy utolsó erőfeszítésre van még szükség, hogy ezeket a kolóniákat teljesen függetlenítsük. A zsidóságnak a földre való begyökerezése, a zsidóságnak a földhöz való vissza térése befejezett tény. Ezzel párhuzamosan halad a városi telepítés, az ipar és a kereskedelem fejlődése. Így a jisuv évről-évre erősödött s felkészül arra, hogy szociális és kulturális feladatait, amelyek a világ összességét akarja szolgálni, saját vállaira vegye.

Százezer font rendkívüli bevételre van szükség

Mindezt azonban veszedelem fenyegeti, mert a bevételek az utóbbi hónapokban katasztrófálisan lecsökkentek és pénzügyeinkben tátonóg őr teremtetek és évekre vehetők vissza palesztinai művinke, holott éppen ezek az évek döntő fontossággal bírnak és erőfeszítéseink megsokszorozását követelik. Ha nem tudjuk

kolóniáinknak a szükséges összegeket rendelkezésükre bocsátani, egy fontos pozíciót veszíthetünk el és a bevándorlásnak meg kell szűnie. Hasonló veszedelem fenyegeti közkutatásunkat az új zsidó generáció kialakításának leghatalmasabb instrumentumát. A Jewish Agencynek szeptember végéig a Keren Hajjeszód rendes bevételein kívül minimálisan százezer fontra van szükségük. Ez az összeg elegendő ahhoz, hogy a nehézségeket áthidaljuk és a Palesztinát fenyegető veszedelem elhárítsuk.

A manifestum felhívja tehát a világ zsidóságát, hogy siessen azon zsidó férfiak és nők tízezeinek segítségére, akik elütöttek Palesztina újjáépítésére szentelik. Senki ne zárja tehát ki magát a Jewish Agency által beindított szükségakcióból.

A manifestumot Nachum Szokolov, mint a Jewish Agency és a cionista szervezet elnöke, Avigdor Goldschmidt, mint a Jewish Agency Counciljának elnöke, Arlozorof, Bergsohn, Brodetski, Farbstein Hexter, Bernhard Kahn, Berl Locker, Emanuel Neumann, Werner szenátor, mint a Jewish Agency exekutívájának tagjai írták alá.

Marinkovics külügyminiszter palesztinai jelentése

Genf, szeptember 9. A népszövetségi tanács megvitatás tárgyává tette a mandátumbizottság legutóbbi jelentését, amely részletesen foglalkozik a palesztinai mandátum kérdéseivel is. Marinkovics jogszárvé külügyminiszter, a mandátumügyek referense, összefoglalta a tanács előtt a mandátumbizottság Palesztinára vonatkozó megjegyzéseit. A mandátumbizottság eszerint megállapítja, hogy a mandátárius hatalom 1930. évben fenntartotta a rendet és igyekezett a zsidók bevándorlását megkönyvitni az arabok háttérbe szorítása nélkül. Ez oly módon történt, hogy a kormány Palesztina befogadóképességét a gazdasági tevékenység fokozásával emelte. A bizottság elégtétellel jegyzi meg, hogy a mandátárius hatalom igyekezett az arabok és a zsidók közötti viszonyon javítani azáltal, hogy gazdasági együttműködésre hívta fel őket. Reméli a bizottság, hogy a Szentfállal kapcsolatos jogi kérdések rendezése a jövőben minden kontroverziát ki fog zárni a kérdéssel kapcsolatosan, a zsidó és arab lakosság között.

Mindjárt a tanév kezdetén ilgellje meg gyermekét,

ha írás-olvasásnál a gyermek nyomkodik a számát, vagy nagyon közel hajol az írás felé, — vizsgáltsa meg a gyermek szemét szemorvossal. Az előírt szemüvegek előnyösen beszerezhetők

Kun Mátyás Fia szaküzletében Cluj, Calea Victoriei 2.

Világégerő

CSERE

az új feszültségre

50

százalékkal

Rezsó és vasaló átalakítás

Electrikonál

Cluj, Hotel Central épület

Sikerülni fog a zsidó-arab közeledés

— Biztos vagyok benne — mondotta Marinkovics —, hogy a népszövetségi tanács magáévá teszi a mandátumbizottság ajánlását s annak a reményének ad kifejezést, hogy a zsidók és arabok közötti viszony megjavításával kapcsolatos kísérleteket siker fogja koronázni.

Marinkovics ezután áttért a mandátumbizottság speciális megjegyzéseinek ismertetésére. Eszerint a bizottság üdvözi a mandátárius hatalomnak azt a szándékát, hogy törvényhozó testületet (Legislative Council) létesítsen Palesztinában. A bizottság reméli, hogy a mandátárius hatalom a legközelebbi időben belül új szervezeti a községi hatóságokat s minél szélesebb autonómiát biztosít számára.

Az angol kormány kijelentése szerint 1921 óta több mint kilencmillió fontot költött el Palesztinára. A bizottság kéri, hogy az angol kormány precízrozza: mire költötte el ezt a pénzt, mert az eddigi jelentések szerint az angol kormány csupán katonai és rendőri kiadásokat fedezett, nem pedig a polgári közigazgatást is. A be- és kivándorlást illetően a bizottság azon az nézetén van, hogy állandó és pontos munkanélküli statisztikák alapján szabályozzák időről-időre a bevándorlásra engedélyezett munkások számát.

Ezek a megjegyzések — mondotta Marinkovics külügyminiszter — véleményem szerint nem szorulnak különösebb kommentárra. Ennek alapján a népszövetségi tanács a mandátumbizottság jelentésének Palesztinára vonatkozó részét vita nélkül tudomásul vette.

Pályázati hirdetmény

A nagyiklodi Talmud Thora im Derech Erecz Egyesület iparos jesivában több hely megüresedvén, növendékek felvételére pályázatot irtunk ki.

Felvételüket kérhetik 14—16 éves ifjak, akik vallásos nevelésben részesültek s vallásos szülők gyermekei, továbbá az asztalosipari pályára alkalmasak.

A felvételi kéresekhez csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy az illető egészséges, az ipari pályára alkalmas.
3. Bizonyítvány iskolai végzettségéről.

A helvek ingyenesek lévén, felvételnél elsősorban árva gyermekek jönnék tekintetben, vagy pedig szegényebborsu szülők gyermekei. Utóbbi esetben csatolandó szegénységi bizonyítvány, melyet az illetékes hitközség állít ki.

A felvételi kérvényeket legkésőbb szeptember 24-ig kell benyújtani alábbi címre: a helvek elfoglalására viszont október 6-án kerül sor.

Pályázati cím: Iparos Jesiva, Iclodulmare. Jud. Somes. vagv Erdélyi Zsidó Árvagondozó Cluj, Str. Paris 36.

Talmud Thora im Derech Erecz Egyesület Elnöksége

— Thomas Mann leánya bohózatot irt. Berlinből jelentik: Mann Erika, Thomas Mannak, a nagy német írónak a leánya, "Plágium" címen bohózatot irt. Az új színpadi írónőnek ezt az első művét a német színházak nagy elismeréssel fogadták és a darabnak nagy sikerére számítanak.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉHIRDETÉSSEN AZ ÚJ KELETBEN

Oszi és téli ruhákat legolcsóbban fest tisztít UNIO Cluj

Ivar Kreuger Bukarestbe érkezett és titokzatos pénzügyi tárgyalásokat folytat a kormánnyal

Tizenkételemilliárd lejes előleget akar a svéd tröszt Romániának folyósítani egy, még eddig ismeretlen koncesszióért

Egy angol-francia és egy olasz csoport pályáztak meg eddig a szeszmonopólium koncesszióját

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap délután váratlanul Bukarestbe érkezett Ivar Kreuger, az ő nevével elnevezett svéd gyufatröszt világhírű vezére, akiről a Kreuger-papiros értéksökkenése alkalmából az utóbbi napokban sok szó esett a világsajtóban. Ivar Kreuger kategorikus kommunikációban igyekezett hangoztatni, hogy papírjainak értéksökkenése teljesen indokolatlan, mert azok az államok, amelyek a tröszt kölcsönöket folyósított, pontosan teljesítik kötelezettségeiket. Kreuger bukaresti útja azt látszik bizonyítani, hogy ez a zseniális svéd üzletember a legnagyobb válság és bizonytalanság közepette sem vesztette el vállalkozó kedvét.

A svéd gyufakirály nagystíli üzletei

A bukaresti lapok jelentése szerint ugyanis Ivar Kreuger romániai útja nagy pénzügyi tervekkel áll összefüggésben. Három napon belül az országba fognak érkezni egy svéd pénzügyi csoport képviselői, akik Kreugerrel szoros összeköttetésben állnak és akik a gyufatröszt vezetőivel együtt egy bizonyos koncesszió-javaslat részleteit fogják megvitatni. Az eddigi tárgyalásokról semmi közelebbi nem sikerült megtudni. Egyelőre senki sem tudja, hogy milyen koncesszióról fognak tárgyalni Bukarestben a svéd tröszt képviselőivel. Annyi szivárgott mindössze, hogy amennyiben a tröszt a koncessziót megkapná, 12 milliárd lejes előleget volna hajlandó folyósítani a román államnak. A főváros pénzügyi köreiben érthető izgalommal kommentálják Kreuger és társainak bukaresti útját. Kreuger mellékesen kontrollálni fogja a gyufamonopólium eddigi működését és a Bukarest-Brassó közötti utépítési munkálatokat, amelyekre ugyancsak az ő érdekeltsége kapott koncessziót.

Készül a szeszmonopólium

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. Megírtuk, hogy a kormány bekérte a különböző szesztermelő-kategóriák véleményét Bratescu pénzügyi alminiszter szeszmonopól-tervezetéről. A szeszgyárosok tartoznak október elejéig véleményezni a kormány tervezetét, egyelőre azonban Argetoianu pénzügyminiszter maga sem tudja, hogy milyen formában valósítsa meg a monopol. Nem tudja a kormány, hogy monopolizálja-e a termelést és az elosztást is, azaz a kiadásitást, vagy pedig csak a termelést magát tegye monopol tárgyává, továbbra is szabad utat engedve a kereskedelemnek.

Ugyancsak eldöntésre vár még egy másik, nem kevésbé fontos elvi kérdés is, — annak eldöntése, hogy a monopol kezelését az állam vállalja-e magára, vagy pedig vegyes gazdálkodásban külföldi tőkével karöltve alkalmazzák a monopol által nyújtott lehetőségeket.

Jelentkeztek a külföld is a szeszmonopóliumért

Bármelyik megoldás mellett is állna meg a kormány, mindenesetben szüksége lesz a külföldi tőke támogatására. Eppen ezért a kormány a külföldi kereskedelmi attasék révén a különböző pénzcsoportoknál tapogatózott már abban az irányban, hogy lehet-e számítani a monopol kiaknázásánál a külföld támogatására. Az eddig beérkezett jelentések szerint rövi-

desen két ajánlat fog a kormányhoz beérkezni: az egyik egy angol-francia, a másik pedig egy olasz csoport részéről. Az olasz tőkecsoport már eddig is több szeszmonopólium tulajdonosa.

Csak előlegért

Az angol ajánlat, amelynek részleteit a pénzügyminisztériumban már ismerik, nem felel meg a kormány által felállított követelményeknek. Argetoianu ugyan-

is a monopol ellenében szeretné azonnal egy nagyobb összegű előleget felvenni, hogy kisegítse az államkincstárt megszorult helyzetéből. Az angol-francia csoport ajánlata szerint azonban a termelést továbbra is a jelenlegi gyárosok végeznék, akikről a koncesszionális társaság megvásárolná az egész ipari- és borszesz, valamint cukkatermelést. A csoport 2 milliárd lej előleget folyósítana a monopol beindításához szükséges szeszmenyiség megvá-

Milliárdos károkat okoztak a nemzetközi pénzpiac az utóbbi két hónap tőzsdeveszteségei

A Kreuger-részvények árhanyatlása 40 százalékos, a Vagon-Litsé 45 százalékos

London, szeptember 9. Az utóbbi két hónap értéktőzsdei veszteségei milliárdos károkat okoztak a nemzetközi pénzpiacra és a nemzeti vagyonokban. A Krüger értékek árhanyatlása London-

ban 40 százalékos. A Wagon-Lits Brüsszelben 45 százalékkal esett vissza. Párizsban a Banque de France-részvények 1000 frankot vesztek értékükből.

Newyorkban a német dollárkölcsönök 70.2, Amszterdamban 67.5 százalékkal estek. A Young-kölcsön a külföldi tőzsdéken hasonló arányban esett vissza.

Olaszország a fegyverkezés azonnali beszüntetésére szólította fel az összes népeket a Népszövetség ülésén

Grandi kijelentette, hogy Olaszország minden garancia nélküli és a biztonság kérdésének felvetése nélküli hajlandó leszerelni

Genf, szeptember 9. A Népszövetség délutáni ülésén, a népszövetségi jelentés vitájával kapcsolatosan, szenzációs esemény történt. Grandi olasz külügyi államtitkár azt a bejelentést tette, hogy amennyiben a többi hatalmak hozzájárulnak ehhez,

Olaszország hajlandó minden előzetes garancia nélkül végrehajtani a teljes leszerelést,

sőt hajlandó ezt anélkül megtenni, hogy a biztonság — kérdését egyáltalán felvetné.

A nagy konsternációt keltő, szenzációs kijelentéssel Grandi fejtegetései még nem

értek véget, Grandi beszédét azzal a felhívással fejezte be,

hogy az összes hatalmak már most tegyenek deklarációt arra nézve, hogy minden további fegyverkezést beszüntetnek.

A szenzációs hatású bejelentés láthatólag mély benyomást keltett a Népszövetség delegátusainak sorában. Egyedül, mint rendesen, a francia delegátusok körében keltett nagy lehangoltságot Grandi kijelentése, illetőleg felhívása. A francia delegátusok Grandi kijelentése, illetőleg felhívása mögött az amerikai, illetőleg angol diplomácia befolyá-

sát látják, mely Olaszországon keresztül akarja megtörni Franciaország katonai uralmát és kontingentálni privilégiumait. Grandi javaslata körül a vita még nem alakult ki. Mindenesetre még szenzációs visszhangja lehet a Grandi-féle javaslataknak a vita további során.

Népszövetségi körökben már maga az a tény is konsternációt kelt, hogy az azonnali radikális leszerelésre éppen Grandi tett javaslatot, a fasiszta Olaszország külügyminisztere, melynek vezetői néhány évvel ezelőtt is imperialista kardcsörtéstől voltak hangosak. Ennek ellenére Grandi deklarációjának jelentősége lehetetlen letagadni.

Hollandiában két és félmillió ember írta alá a leszerelést óhajtok listáját A Népszövetség elé terjesztették a kínai árvizsújtotta lakosság felsegélyezésére irányuló angol felhívást

Az államok csatlakoztak a felhíváshoz. Grandi a népek szolidaritásának szükségességét hangoztatta. Briand Curtiussal tárgyalt Genfben

Genf, szeptember 9. A népszövetségi közgyűlés mai ülésén megválasztották a közgyűlés hat alelnökét. Ezután megvitatták azt a javaslatot, hogy kéri-e Mexikót a Népszövetségbe való belépésre. Ez erre vonatkozó határozati javaslatot egy hangulag elfogadták a Mexikó megkapta a Népszövetségbe történő meghívást. Lord Robert Cecil előterjesztette Anglia javaslatát a kínai árvízkatasztrófa által sújtott nyomorgó lakosság felsegélyezésére. Felhívást intézett az összes nemzetekhez, világsegélyakció érdekében. A felszólalók együttérzésüket juttatták kifejezésre Kína iránt a csatlakoztak az angol javaslatához. Kína delegátusa köszönetet mondott a közgyűlésben helyet foglaló nemzeteknek segítői készségükért.

Az évi jelentés általános vitájában Grandi a népek szolidaritásának szükségességét hangoztatta, mert ez fogja lehetővé tenni a leszerelési világkonferencia

sikerességét. Van Brokland holland külügyminiszter hasonló értelemben nyilatkozott. Ismertette, hogy a holland napilapok heteken át felhívásokat küldtek a leszerelést óhajtok aláírásának megszerzéséért s a propaganda Hollandiában két és fél millió aláírást az összlakosság felének lelkes hozzájárulását eredményezte. Románia, India, Japán, csütörtökön Németország, Anglia, Spanyolország és Perzsa fidelegátusai fognak felszólalni az évi jelentés vitájában. Franciáország képviselőiben Briand felszólalására előre láthatólag pénteken kerül sor.

Budapest, szeptember 9. Lehetségesnek tartják, hogy a népszövetségi szakértői ankét a szeptemberi ülésnek ideje alatt megtartják Magyarországon. A bizottság valószínűleg előbb Ausztria pénzügyeit vizsgálja meg a aztán kerül sor a magyarországi látogatásra.

Genf, szeptember 9. Ma este Briand fel-

kereste Curtiust szállóbeli lakásán s vele háromnegyed órán át tárgyalt a népszövetségi ülés napirendjére kitűzött kérdésekről.

MEGJELENT!

TOLSZTOJ

A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a Hegel egyetemen filozófiai fakultásán
Írta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 31 lej, mely összesen bélyegben is beklíndhető. Megrendelhető a szerzőnél: Cluj, Str. Albinei 89 és az Uj Kelet könyvostályában

Esőernyőt

legolcsóbban a készítőnél vehet. Szükségletét most szerezz be. Javításokat és behúzásokat elvállalunk.

TRANSILVANIA.

ERNYŐÁRUHÁZ

CLUJ, REG. FERDINAND 17.

Macdonald ellen tüntettek Londonban a munkástömegek

Otvenkilenc főnyi többség szavazott bizalmat Macdonald nemzeti kormányának

A munkáspárt bejelentette a kiméletlen harcot a parlamentben is a nemzeti kormány ellen

London, szeptember 9. Ma megnyílt a törvényhozás új ülésszaka. Az alsóházban csaknem teljes számban ott voltak az összes képviselők, úgy, hogy soknak hely sem jutott a állniok kellett az ülésteremben. A konzervatívok és a liberálisok foglalták el a kormánypárt helyeit s a munkáspárt az ellenzéki oldalon helyezkedett el. Az ülés megnyitása után elhangzott a királyi üzenet, amely azt a reményt juttatja kifejezésre, hogy a kormány a pénzügyi válságból ki fogja vezetni az országot. Ezután Macdonald kért szót.

A miniszterelnök ismertette a válságot, a rövidlejárati kölcsönökkel kapcsolatban előállított nehézségeket, a példa nélkül állott júliusi aranykiáramlást. Hangoztatta, hogy az új kormány a szanálás végrehajtására alakult meg s ezt a törvényhozással egyetértésben meg akarja valósítani a takarékoság és az állami jövedelmek fokozása révén.

Cáfolni igyekezett azt a híresztelést, hogy az előző kormány a tőke állította volna félre. Megengedhetetlennek tartaná, hogy bármilyen pénzügyi alulat, vagy más érdekcsoport irányító hatással lehessen az ország politikájára.

A nehéz helyzetben mindenkinek áldozatot kell hoznia.

Henderson, az ellenzék vezére vitatja, hogy a kormány nemzeti kormány lenne, mert benne a munkáspárt nem foglal helyet. Pártja veszteségnek tekinti a kormányban tárcát vállalt munkáspártiak kiválasztását, de harcot indít tervei miatt a kormány ellen. Védi a munkáspárti rezsimet s cáfolja azt a híresztelést, mintha a válságot az munkáspárti kormány pazarlása idézte volna elő.

Követeli, hogy a súlyos pénzügyi helyzetben elsősorban azokról kívánjanak sokszorosan nagyobb áldozatot, akiknek többjük van.

Ebből a szempontból helytelenítenie kell a munkanélküliek segélyének leszállítására irányuló szándékot.

Churchill konzervatív a következő szónok. Helyesnek tartaná a választások mielőbbi kiírását, hogy a választók döntsenek a következő évek kormányzati irányára felett. Éjjeltájban Maxton szélsőbaloldali ismertette a maga és hívei álláspontját.

A lordok házában esti ülésen lord Reading külügyminiszter ismertette a helyzetet és annak a reményének adott kifejezést, hogy a kormány intézkedéseivel a krízist ki fogják küszöbölni. Ehhez a felsőház támogatását kérte.

Az alsóház Baldwin és Sir Herbert Samuel felszólalásai után 309 szavazattal 250 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak.

A mai londoni polgári lapok egyhangúlag örömeiket fejezik ki a nemzeti kormány alsóházai, a vártnál magasabb számarányú győzelme felett. Churchill hibáztatja a disszonáns hang felidézéseért, amelyet a választások kiírásának követelésével követett el, de reményt merítenek Baldwin szavaiból abban az irányban, hogy a kormány mégis végig fogja küzdeni a pénzügyi válságot. Ezzel egyidejűleg az angol szakszervezetek Bristolban tartott kongresszusán állást foglaltak a 40 óras munkahét mellett s a munkanélküli segélyek leszállítása, valamint a járulékok felemelése ellen. A szakszervezeti program alapja

az összes jövedelmi adónemek után kivetendő pótdadó, amelynek révén nehézségek nélkül el lehetne kerülni a munkanélküliek állami támogatásának csökkentését.

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystílusú bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovszki regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek
Ára fűzve 136 lej,
Ára kötve 204 lej.
Kapható az UJ KELET könyvosztályaiban.

A hét végén valószínűleg életbe lépnek az új adók. Emiatt a háztartások igyekeznek egész évi szükségletüket még olcsó áron biztosítani. A kereskedők gőztraktórokkal óriási mennyiségű fűszert és gyarmatárut, valamint dohányt szállítanak el a raktárakból, hogy az új fogyasztási adóktól legalább e szállítmányok mentesüljenek.

London, szeptember 9. Éjjelkor nagy tömeg munkanélküli tüntetett a parlament palotája előtt, a „Vörös lobogó” c. dalt énekelve és szidalmazta Macdonaldot. Mikor a tüntetés kezdett elfajulni, rendőrség lépett közbe és szétkergette a tüntetőket.

A Nautilus törött árbóccal, számos horpadással érkezett meg Long Year Citybe

A Nautilus egyenesen Amerikába tér vissza

London, szeptember 9. Oslóba érkezett jelentések szerint a Nautilus törött árbóccal, számos horpadással érte el az Advent öbülben levő Long Year City kikötőjét. A rossz állapotban viszszerkerült buvárhajó sérüléseinek megjavítása legalább két napot fog igény-

be venni. Ezután a tengeralattjáró déli irányt vesz s elhagyja a kikötőt.

Lehetségesnek tartják, hogy a Nautilus egyenesen Amerikába tér vissza. Hir szerint az expedíció nagyon meg van elégedve az ut tudományos eredményeivel.

Két román repülőnek sikerült leszállás nélkül megtenni a bukarest-londoni utat

A „II. Károly király” tegnap délután leszállt a craydoni repülőtéren

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). A II. Károly király nevét viselő repülőgépen néhány héttel ezelőtt két román pilóta kísérletet tett a bukarest-londoni utnak leszállás nélkül való megtételére. A kísérlet nem sikerült, mert a rossz időjárás következtében kénytelen volt Németországban kényszerleszállást végezni.

Ma hajnali 3 órakor a „II. Károly király” ismét elindult a baneasai repülőtérről és tizenkét órai repülés után délután 3 órakor a londoni croydoni repülőtéren leszállt. A repülőgépet Jonescu őrnagy és Opuleanu főhadnagy vezették, akik Londonból Párizsba repülnek és innen Rómán keresztül térnek vissza Bukarestbe. A körrepülés díja a Bibescu-kupa.

Lebiovits Gersch nem akar klinikára menni

hogy a hüvös őszi napon a vízbe ugorjék és megmenteni próbálja az öngyilkosjelöltet. Végre az ortodox hitközség épületéből kirohant Grünstein Dávid, az udvaron lakó fiatalember, aki ruhástól a vízbe vetette magát, hogy a fuldoklót a vízbe kimentse.

Hajtsza az öngyilkos után

A víz ekkor már messzi ragadta magával a talmudistát és most a vízben izgalmas hajtsza vette kezdetét a halálbamenő és az életmentő fiatalemberek között. Grünstein Dávid teljes erővel uszott a test után, amely itt-ott felbukkant a vízből, de pár száz méteres utat nagyjából a víz alatt tette meg. Végül a Pap uccánál sikerült Grünsteinnek beérnie az öngyilkosjelöltet és az eszméletlen fiatallembert a partra vonszolnia. A bátor életmentőt az izgalmas hajtszát végignéző tömeg lelkes ünneplésben részesítette.

Az idegbajos Lebiovits

Közben már telefonon a mentőket is értesítették az öngyilkosságról és a mentőautó rövidesen kiszállt a helyszínre, ahol az eszméletlen talmudistának első segélyt nyújtottak. Megállapították, hogy az öngyilkosjelölt Lebiovits Gersch 24 éves talmudistával azonos, aki néhány hónappal ezelőtt a máramaros megyei Karácsonyfalváról jött Kolozsvárra. Lebiovits a Timár uccai hitközségi iroda udvarán lakó Izsák Hermannál kapott szállást. Izsák Hermann már öszbecsavarodott, szakállas zsidó ember, aki évek hosszú sora óta szállásolja el magánál a keresetnélküli és főleg a beteg zsidó vándorokat, akik városról-városra bandukolnak és végül Kolozsváron próbálnak az emberek kegyelméből elhelyezkedést kapni. Lebiovits Gersch is ezek közé a szerencsétlenek közé tartozott, aki súlyos idegbajával jött Kolozsvárra és hónapok óta tengődik itt, anélkül, hogy valami történt volna az érdekében. A teljesen ideggyenge és olykor nem is beszámítható fiú Izsák Hermannál lakott, aki mindent elkövetett, hogy a fiatal embert gyógykezeltesse.

Lebiovits Gersch nem akar klinikára menni

A zsidó kórházban azonban nem tudták elhelyezni Lebiovits Gerschet, mert a kórháznak nincs ideggyógyászata és a beteget nem tarthaták ott. A szerencsétlen fiút pedig nem lehetett rávenni arra, hogy jóakarói kíséretében a kolozsvári ideggyógyászati sanatóriumba jelentkezzen. Lebiovits mindenáron a zsidó kórházba akart bejutni, ahol mindig a legnagyobb jóindulattal és kimélettel elutasították a beteget.

Tegnap végül Lebiovitsnak jóakarói határozottan megmondták, hogy szerdán feltétlenül jelentkeznie kell a klinikán. A szerencsétlen beteget, úgy látszik, ez a gondolat annyira kétségbeesztette, hogy a halálban keresett menedéket az idegszanaszatórium elől.

Az életmentő meghült

A mentők Lebiovitsot a klinikára szállították, majd amikor a könnyen végzettségé válható furdós után magához tért, az ideggyógyászatra utalták. Grünstein Dávid, az öngyilkos megmentője sem uszta meg baj nélkül a kalandot. Grünstein erősen meghült és ágyban kellett maradnia a furdós után. Lebiovitsnak Máramarosban élő hozzátartozóit értesítették a szerencsétlenségről.

Likörgyárosokhoz és nagykereskedőkhöz!

Megállapítást nyervén, hogy egyes borszeszgyárosok, valamelyes lehetőség kihasználásával közvetlenül tettek ajánlatot ügynökeik útján, felhívjuk, vásárlóközönségünk figyelmét arra, hogy az eladási jog Turda, Cluj, Somes, Nasaud, Salaj, Maramures, Satumare, Bihor, Arad, Timis-Torontal, Caras és Hunedoara megyék északi részén kizárólag a Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt.-ot Cluj, illeti, mely közvetlenül szolgálja ki az ügyfeleket Cluj és Oradea raktárából. Sziveskedjenek tehát rendeléseiket csakis a Bognár és Szántó Rt. Cluj igazolt megbízottjai útján feladni, közvetlenül a gyáraknak, vagy ügynökeiknek feladott rendeléseket semmi esetre sem szállítjuk le.

Bucuresti, 1931. szeptember 5. Sindicatul Alcoolului din Vin S.A. Bucuresti Marin Stefan m. p. Sveti m. p.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN
HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE.

A gazdasági krízis miatt
Kétüres כשר בוראלnk és pállnkáink
leszállított áron kaphatók

BOGNÁR és SZÁNTÓ Rt. CLUJ

חנות השוגחת מיה מרדכי ביקשענסאנאנער

Lebiovits Gersch nem akart az ideggyógyászati klinikára menni...

A klinikától való féltelmében öngyilkosságot követett el Kolozsváron egy idegbajos máramarosi talmudista. Grünstein Dávid megmenti a fuldokló életét

Cluj-Kolozsvár, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). A déli órákban nem mindennapos látványban volt része a Timindennapos látványban volt része a Timár ucca lakóinak. Egy fiatal talmudista, aki előbb pár percig a malomárok mellett kószált, egy váratlan pillanatban a vízbe vetette magát. A malomárok sebes vize azonnal magával ragadta az öngyilkos fiatallembert, aki ugylátszik, mindenáron a habok között akarta lelni halálát, mert erő szakkal deréig erő viz alá nyomta magát. A helyszínen azonnal hatalmas tömeg verődött össze, mely segélykiáltásokkal hívta fel a figyelmet a vízben fuldokló fiatalemberre, akit a víz már husz méternyi távolságba ragadott magával. Nem mutatkozott azonban senki hajlandónak arra,

hogy a hüvös őszi napon a vízbe ugorjék és megmenteni próbálja az öngyilkosjelöltet. Végre az ortodox hitközség épületéből kirohant Grünstein Dávid, az udvaron lakó fiatalember, aki ruhástól a vízbe vetette magát, hogy a fuldoklót a vízbe kimentse.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1.000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2.700.000— lei értékben

az erdélyi zsidó kórházegyesület sorsjátékának húszévi terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

Slessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lej!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesület Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

Nagy változásokat és komoly megrázkódásokat jelent Románia számára a költségvetési redukció

A kormány leszállítja a tisztviselők számát és fizetését, ugyanakkor pedig hatalmas akcióval kezdeményez az élet olcsóbbátételére érdekében. Redukálni fogják a vámtarifát, a fogyasztási és szállítási illetékeket, a monopóliumok árát és a lakbéréket

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. Az Adeverul ma délutáni számában kimerítően foglalkozik a költségvetési redukálásának problémájával. Ez a kérdés áll ma a politikai élet érdeklődésének homlokterében. S egészen bizonyos, hogy a költségvetés körül fognak a parlamentben is a legnagyobb harcok lezajlani. A költségvetés csökkentését nem lehet elkerülni. Sőt mi több, ez a redukció a valóságban már meg is történt. Az új költségvetési rendszer alapján ugyanis az állami kiadásokat hónapról-hónapra előre állapítja meg a pénzügyminisztérium, az előző havi inkasszó alapján.

Komoly megrázkódást jelent a költségvetési redukció

Nos, augusztusban — amely az állami bevételek szempontjából a legjobb hónapok egyike szokott lennie, — oly kevés folyt be, hogy a szeptemberi kiadásokat 2 milliárd lejen alul kellett megállapítani. Nyilvánvaló, hogy az adott körülmények között, az adófizetők jelenlegi teljesítőképessége mellett az ország nem bír el 25 milliárd lejen felüli költségvetést. A kormány felelős tényezői viszont tisztában vannak azzal, hogy a 38 milliárd lejes költségvetésről a 25 milliárd lejes budgetre való áttérés komoly megrázkódást jelent az államélet eddigi menetében és az államgazdálkodás eddigi strukturájának megváltoztatását jelenti. Románia jelenlegi költségvetésében a személyi költségek az összköltségeknek több, mint 45 százalékát teszik ki.

Ezt az állapotot nem lehet továbbra is fenntartani és a redukált költségvetés ebben az irányban is változást fog hozni. Két kérdés adódik mindezekből: az egyik a költségvetési redukcióval kapcsolatosan:

1. A 25 milliárd lejes lemeéskelt költségvetés összeegyeztethető-e az állami tartozások pontos fizetésével. Nemcsak a külföldi hitelezőkről van szó, hanem belföldi szállítókra is, akik nem várhatnak tovább. A Banca Natională a két stabilizációs kölcsönből meglehetősen nagy összegek hevernek letétben, amelyeket bizonyos meghatározott rendeltetéssel vett fel a román állam. Az a kérdés merült fel: vajon nem-e kellene az államot a hováfordítás kötelezettsége alól felszabadítani, hogy ezen összegek segítségével a mult likvidálható legyen.

2. A tisztviselők számának és fizetésének redukálása Argetoianu pénzügyminiszter állítólag kijelentette, hogy ha elterülhetetlen lesz, úgy hozzá fog nyulni egy a jelenlegi tisztviselői fizetésekhez, mint az állami tisztviselők túlságosan nagyra dagasztott létszámához. A pénzügyminiszter felfogása szerint a 25 milliárd lejes redukált költségvetés nem egyéb, mint az állam háztartásának megváltozott körülményekhez való alkalmazkodása. Az élet minden vonalon megváltozott és a kormány különböző intézkedésekkel igyekszik meg olcsóbbá tenni az életet. Ezen felfogások fényében a tisztviselői fizetések leszállítása nem állapítási adót jelentene, hanem a fizetéseknek a megolcsóbbodott életszínvonalhoz való alkalmazása volna.

Az élet olcsóbbodásának négy pontja

Az élet megolcsóbbodása érdekében a kormány nagyszabású akcióra készül, amely a következő intézkedésekben nyilvánul meg:

1. Az elsőrendű fogyasztási cikkek vámtarifájának leszállítása, hogy ezeknek ára legalább megközelítse a mezőgazdasági termékek árának leszállított színvonalát.

2. A fogyasztási illetékek, valamint monopólium-cikkek árának leszállítása.

3. A lakberek leszállítása, ha nem megy másképpen, úgy az állam beavatkozása révén, törvényhozási úton. A kormány túlságosan magasnak tartja a jelenlegi lak- és üzletbérleteket, amelyek semmiesetre sem állnak arányban az élet olcsóbbodásával és a megcsappant kereseti lehetőségekkel. A legelső intézkedések közé fog tartozni az, hogy a valaki drágának fogja tartani lakását, úgy azt azonnal felmondhatja, bármilyen időre is szólva szerződése.

4. A dohánytermékek, valamint a szesztermékek árának leszállítása. A kormány tisztában van azzal, hogy a monopólium cikkek jelenlegi árai nem tarthatók tovább fenn és ezeket is alkalmazni kell a mai standardhoz. Ide tartozik végül az a terv, hogy leszállítsák a CFR személyi és áruszállítási tarifá-

ját. Ez a redukció szervesen egészíti ki a kormány által az élet megolcsóbbodása érdekében foganatosítandó intézkedések ensemble-ját és nemcsak az olcsóbbodás szempontjából látszik ajánlatosnak, hanem azért is, mert kétségkívül a forgalom emelkedéséhez és ezen keresztül a CFR erősen megcsappant

Robbanás történt a mócsi közpórházban, amelynek következtében kigyult a kórház épülete

Emberéletben nem esett kár. Másfél óra alatt lokalizálták a tüzet

Cluj-Kolozsvár, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az esti órákban tűzriadalom verte fel Kolozsvárt és a tüzőltők teljes apparátussal rohantak végig a Honvéd utcán. A tüzőltőség a szomszédos Mócs közpórházra vonult ki, ahonnan a közpórházban történt tűzkatasztrófáról érkezett jelentés.

A tüzőltőség megérkezésekor a közpórház oltási munkálatai már folytak. A ko-

lozsváriak közelépte után másfél óra alatt lokalizálták a tüzet, mely a szerencsés véletlen következtében nem okozott nagyobb kárt és emberáldozatot sem követelt. A tűz a kórház egyik szárnyán a benzintartály felrobbanása következtében állott elő. A robbanás miatt kigyult a kórház épülete, ami a betegek között érthető riadalmat keltett. A veszélyeztetett

bevételeinek fokozásához vezetne.

Az Adeverul felveti a kérdést, hogy vajon nem-e volna célszerűbb, ha a kormány előbb keresztülvinné az élet olcsóbbá tételére érdekében tervezett intézkedéseit és csak azután látna hozzá a tisztviselői fizetések csökkentéséhez. A kormánynak ugyanis tisztában kell lennie azzal, hogy a tisztviselői fizetések csökkentése hasonló megmozdulást idézne elő elkerülhetetlenül a magángazdaság életében is.

részekben lévő néhány beteget kiköltöztették, de a tüzőltőség megérkezése után azonnal sikerült a tüzet lokalizálni és komolyabb szerencsétlenség nem történt.

Az esti órákban a tüzőltők már vissza is tértek Kolozsvárra. Érthetetlennek tartjuk, hogy a tüzőltőparancsnokság a tüzre vonatkozólag megtagadták a felvilágosításokat a lapok munkatársai előtt.

Már élő csecsemőket is lefoglálnak adótarozások fejében...

Parasztlázadás egy regáli faluban, az erőszakos adóbehajtás miatt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kisenévből érkező jelentés tragikus módon ilusztrálja, hogy mennyire elfajult a falvakon az államkincstár és az adófizetők közötti viszony. A kisenévmegyei Patrulea községben történt a következő, hihetetlennek tűnő eset. A községi perceptor elment Jon Savila paraszt házába, hogy ott adótarozás fejében fog-

lalást eszközöljön. Miután semmilyen lefoglalható tárgyat nem talált, egyszerűen fogta a paraszt tizhónapos csecsemőjét, azt lefogalta és mőgyárt magával is vitte.

Mint utólag kiderült, a tulbuzgó adóbeszedő a csecsemőt egy falusi asszonynak adta át, aki a gyermeket csakis az adóhátralék kifizetése ellenében adhat-

ja ki a családnak.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy vasluimegyei faluban az adóbeszedő erőszakos fellépése csaknem lézadást idézett elő. Az egyik paraszt, akinél árverezni akartak, fellármázta a falut és kevesen muolt, hogy az adóbeszedőt meg nem lincsellék.

Egy liter pálinkán összeverekedtek a chitilesti lepráskolonia betegek

A verekedés áldozatai közül többen haldokolnak

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Tichilestiben lévő lepráskolónián tegnap borzalmas végű verekedés történt a leprásbetegek között. Az egyik, a betegek lakóhelyeül szolgáló vityilóban valahonnan egy üveg pálinka került, amelyet a vityiló lakói elfogyasztottak. Alaposan berugva vonultak

ki aztán a kolónia terére a betegek, akiket azonnal körülvettek az ital nélkül maradt leprások. Ezek látva, hogy társaik lerészegedtek, felbőszültek, mert azt hitték, hogy a pálinkát a kolónia vezetősege juttatta be a favorizált betegeknek.

Azonnal botok és vasdorongok kerültek elő és a táborban hatalmas verekedés tá-

madt. Mindkét részről több súlyos sebesüléssel végződött a leprások összeapása. Több mint husz leprást szállítottak kórházba, akik közül néhányan haldokolnak. A botrány körülményeinek kivizsgálására Tichilestbe érkezett a tulceai rendőrség főnöke, aki vizsgálatot vezet be az ügyben.

Egy Jasi mérnök rémtette

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. Jasiban tegnap véres szerelmi dráma játszódott le. Sergiu Iroescu rigai származású mérnököt, aki a vasuti felügyelősnél van alkalmazásban, felesége már hosszabb idő óta az al CFR gyanúsítja, hogy viszonyt folytat a CFR egyik tisztviselőjével. Emiatt az Iroescu házban

napirenden voltak a veszekedések. Tegnap délután, egy újabb veszekedés után két revolverlővésze zaja alarminoztta a szomszédokat. Iroescu mérnök lakásából kirohanna, kiabálni kezdett, hogy felesége rálőtt.

A szomszédok behatoltak a lakásba, ahol vértócsában fekvő, holtan találták

meg a mérnök feleségét. A mérnöknek a vállán volt könnyebb sérülése. Azt állítja, hogy felesége revolverrel támadta meg és ő csak önvédelemből nyult a revolverhez. A hatóságok nem tartják valószínűnek a mérnök előadását és ezért rendőri ellenőrzés mellett szállították kórházba.

Szállgysági autóbusz menetrend

Érvényes a nyári vasúti menetrend csatlakozásai szerint

Csucsá—Szilágysomlyó—Nagykároly:

Indul			Érkezik		
I.	II.	III.	I.	II.	III.
—	13.25	17.	8.30	14.45	—
5.45	14.35	18.10	7.20	13.35	18.50
6	14.50	18.25	7.05	13.20	18.35
6.30	15.10	18.45	6.45	13	18.15
7.50	—	—	4.35	—	16.40
8.50	—	—	3.35	—	15.40
Érkezik			Indul		

Zilah—Szilágysomlyó—Nagykároly:

Indul				Érkezik			
I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
5.30	10.45	12.45	18.	6.20	7.45	13.15	19.15
6.10	11.25	13.25	18.40	7.05	12.36	18.35	—
6.30	11.46	13.45	19.	6.45	12.15	18.15	—
7.50	—	15.15	—	4.35	—	16.40	—
8.50	—	16.15	—	3.35	—	15.40	—
Érkezik				Indul			

ABRAHAM GYERMEKEI

(11) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

Mózes hallgatott, és rácsalta a bajsúját.

"Beteg vagy talán?" — kérdezte Zelig tovább. Elvisszlek egy ismerős orvoshoz. Nem fog sokba kerülni."

Este Zelig elkíserte sógorát az East Broadwaybe egy orvoshoz. Az orvos behívta rendelőjébe, nagy szemüvegein keresztül hosszú ideig mustrálta azután kérdéseket intézett hozzá. Olyan kérdéseket, ami miatt Mózes szégyenkezett. Azután azt mondotta neki, hogy tegye le ruháit, mértéket vett róla, a mérlegre állította, tüket szurt a testébe és vért vett belőle. Végül bekísérte a fürdőszobába és itt hideg vizet öntött a fejére. Azután tíz dollárt fizetett és azt mondotta Mózesnek, hogy jöjjön néhány nap múlva megint.

A galambtól azonban Mózes nem tudott szabadulni. Hogy is szabadulhatott volna el, hiszen ott állt állandóan a nyakában. Ha együtt van az odesszai asszonnyal, akkor csendben ül és csak bámul rá némán. De alig hogy egyedül van a munkánál a mészárszékekben, már is beszél hozzá és ő válaszol neki, mintha Channe lenne, kendőjébe burkolva a zsámbolyon, a mészárszék egyik sarkában. Mózes kibeszélgeti magát vele.

"Tudom, hogy nem vagy az oka" — mondta Channe a sarokból. Mit tehetél, te szerencsétlen? Vártál rém, sokáig vártál, de mi el voltunk tőled szakítva. De te is ember vagy, élni akarsz és otthon van szükséged. Miért is töltened miattunk napjaidat nyomorban és egyedülletben? Ha isten haragja reánk szakadt, miért legyen a te életed is tönkretéve?"

S ahogy Mózes eképen hallotta beszélni a galambot Channe kendőjébe burkolva, a sarokból, a szíve összeszorult és a torok olyan szűk lett, hogy kedve lett volna megragadnia a bárdot, amivel a húst kiméri és zerette volna ezt a szerszámot saját nyakába süllyeszteni. Ő bárcsak ezt meglehetné!

Néha egészen elfelejti, hogy más asszonyt vett feleségül, hogy óvétől elidegenedett, hogy már nem is tartozik közele. Ilyenkor Channet, aki a sarokban ül kendőjébe burkolózva, kikérdezi, mi újság otthon.

"Mit csinál a kicsi Note Leib? Jár a chederbe? Ki vigyáz rá? Sokat vesződsz, biztos, velem. Mit csinál Szure Rifke, a leánya? Közben megmógt, ugy-e? Van rendes szombat ruháskája? ... Hogy élsz? Miből szerzed a mindennapi kenyeret? Két esztendő óta egy árva gárust nem küldtem haza. Ki hitelez nektek? Életem — biztos — csupa szenvedés. A szégyen miatt nem mersz emberek szemé közé nézni — férjed mgsára hagyott gyerekeiddel, nem akar tudni, nem akar hallani felőled."

"Dehogy, dehogy! Hiszen meghaltak odaát, már nem élnek" — sikoltott fel benne és szeretett volna a galambot, a mely benne ült, megfojtani. "Tehek én róla, hogy meghalt? Oka vagyok én annak, hogy a világra rászakadt egy epidémia?"

Am hiába szeretete volna elképzelni, hogy Channe és gyermekei meghaltak. Fantáziájában meg akarta jeleníteni halála körülményeit és a helyet, ahol eltemették, de ez nem sikerült neki. Ellenkezőleg. Amióta az odesszai nőt feleségül vette, úgy látta maga előtt feleségét és gyermekeit, mint ahogy őket négy évvel ezelőtt elhagyta. Nem használtak a jelentések, amelyeket Lengyelországról közöltek a lapok, nem használtak földi jelek elbeszélései, amelyek szerint Wolitchban kő követő nem maradt. Mózes úgy látta otthonát, mint ahogy elhagyta. Az alacsony szobácaiban Slojme, a halász ül családijával.

Channe kendőbe van burkolva, a fiu

Ügyvédi határidő napló 1932
Lepage-ny. Kvár

NYOMBAN rendelve 400 lei, később 480 lei utánvétellel, vagy előfizetve franko.

rongyokban futkos az uccán, senki nem törődik vele, senki meg nem veri, ha nem akar a chederbe menni, a kislánya beteg, senki nem akar kölcsönözni Channe-nak; mind azt mondják, Chlop Mózes elhagyta, őt más asszonyt vett feleségül Amerikában és őt elfelejtette. Nem jön több levél tőle és nem jön egy garasnyi pénz sem.

"Hiszen igaz!" — sikoltott fel benne. — "Hát nem házasodtam össze egy másikkal? ... Hát micsoda apa vagyok én? Közönséges gyilkos vagyok!"

Egy délután, amikor lelkiismerete már nagyon is gyötört, Mózes ledobta magáról munkakötényét, bezárta a mészárszék és elment Sárához.

Esküjébe óta nem látta sem a szabót, sem a feleségét. Félő találkoznia velük. És különösképpen szégyelt Sárának a szemébe nézni, mert meg volt győződve róla, hogy Sára csak egy pillantást kell vessen rá, hogy mindent kitaláljon.

"Jöjjön, aminek jönnie kell!" — mondotta magában és ment a földalatti villamos legközelebbi megállójához, hogy Bronxvillebe utazzon, ahol Gedalje lakott.

Amikor azonban a kocsiiban ült, habizni kezdett és amikor ki kellett volna szállani, benmaradt és a legközelebbi állomásra utazott.

Mózes sokáig határozatlanul kószált a mellékutakban. Szíve erősen dobogott az érzések harcában. A Channe és a gyermekei iránt való részvétet tépte a szívet az egyik oldalról, a másik oldalán azonban izzó szenvedélye gyötörte.

"Tehek róla, hogy meghalt? Hát kívántam a halálát?" — a régi érzék megint feltolultak és Mózes megfordult azzal, hogy hazautazzon. Azonban a kifogás üres szavakból állott és Mózes most már mindent tisztán megértett. Látta Channét és a gyermekeket, amint őket elhagyta: reá voltak.

Mégis oda fogok menni és meg fogom kérdezni, vajon tud-e valami újságot a régi hazából?

Mózes most már megint Gedalje lakása felé tartott.

A ház kapuja előtt megállott. "Hát tehek róla, hogy leveleim nem értek el hozzá? Hát én vagyok az oka?"

Határozatlanul kószált még egy kis ideig a mellékutakban. Megint látta az odesszai nőt, dus testét maga előtt, érezte meleg keblét és erőteljes karjait. De odaát — ott a kicsi Note Leib minden felügyelet nélkül: meztelen, rongyos ruhákban futkos a kut körül. Az emberek arra járnak és rámutatnak a fiura.

"Chlop Mózes itthagya ezt a kölyköt. Ő Amerikában él, egy másik asszonyt vett feleségül, a fia pedig az uccán csavarog."

"Ezt nem fogjátok megérni!" — sikoltott Chlop Mózes. Gyorsan előresietett. Egy pillanatra megtorpant, azután belépett földijéhez, Gedaljehez.

Gedalje nem volt otthon.

Sára ott állott a kályha mellett, gözfelhőbe burkolva. A gözből gyermeksírás tört elő. Egy ideig Sára meg sem ismerte a fazék párájától a látogatót.

"Nézétek csak ki van itt! Hová tűntél el ilyen hosszú időre?"

"New-Yerseiben voltam, ott dolgoztam."

"New-Yerseiben? Hiszen úgy volt, hogy Bosztonba megy egy társaddal."

"Ebből nem lett semmi. Inkább állásba mentem, New-Yerseibe."

"Hallottál valamit Channéről?"

"Igen, végre kaptam hírt róla."

"Hogy megy sora?" — és Sára kilépett gyorsan a gözfelhőből.

"Egészen jól van."

Mózes elfogódottan felnézett.

"És a gyermekek?"

"Mindén allright."

Mózes megint félre nézett.

"Hála Istennek, akkor neked csak gratulálni lehet."

Mózes ezek a szavak szíven találták. Mintha beleszurkáltak volna.

"Sok szerencsét kívánok! Mazlow! Gedalje nagyon fog örülni. Nyugtalanok voltunk miattad."

"Miért voltatok nyugtalanok?" — kérdezte Mózes és szíve erősen dobogott.

"Istentem, egy asszony, apró gyermekekkel, akiről nem hallottunk és akiről azt

hittük, hogy egészen eltűnt a földről!"

Mózes hallgatott.

"Mikor hozod ide?"

"Majd idehozom őket" — mondotta Mózes és félrenézett.

"Micsoda öröm lesz ebből! Egy ilyen háború után megint együtt lesztek. Isten segítsen Mózes, már csak gyermekeid miatt is!"

Mózes megint tört érzett a szívében, pulzusa erősen vert, mialatt maga elé mormogta:

"Mások fognak örülni, de én... hát apa vagyok én? Micsoda apa vagyok én?"

De aztán elkergette ezeket a gondolatokat és tovább hazudott. Most már nem az odesszai fiatal özvegy hőféhér teste tagadtatta meg vele a husát és vért — a Sára előtti szégyen hozta nyelvére a hazugságokat.

"Mit fogsz csinálni, hogy idehozad őket? Közben tönkremehetnek!"

"Megteszek mindent, amit tehetek" — felelte Mózes.

Az ajtó nyílt és Gedalje belépett.

"Ki van itt?" — kiáltotta, mikor Mózes ott látta Sára mellett az asztalnál.

A kormány mégis engedélyezte a tanítók kongresszusának megtartását

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretesebb azok a botrányok, amelyek a nemrégiben összehívott tanítókongresszus megtartásával kapcsolatban pattantak ki. A kormány nem akarta engedélyezni a tanítók kongresszusát, amelyen ezek Jorga miniszterelnöknek, mint közoktatásiügyi miniszternek a tanítókra vonatkozó ismert rendeletei ellen akartak tiltakozni. A kormány a kongresszust betiltotta, ami érthető felzudulásra adott okot a népes romániai tanítóosztályban. Ugyátszik, a kormány most mégis belátta, hogy a falusi lakosság szellemi vezéreinek ilyen módon

való vexálása nem lehet hasznos és a tanítókkal folytatott több napos tanácskozás után végül is engedélyezte a kongresszusnak szeptember 25. és 26-án való megtartását.

A közoktatásiügyi minisztérium egyébként rendeletet küldött szét a tanügyi hatóságoknak, amelyben leszögezi, hogy az idén nem emelik fel az iskolai illetményeket és a gazdasági helyzetre való tekintettel változtatlanul továbbra is érvényben maradnak a múlt évi tandíjak. A rendelet általános megnyugvást kelt, mert a tandíjak felemelésével járó megterheléseket nehezen bírták volna a szülők.

Konjunktúra van a kovakő-de-nunciálásnak Nagyváradon

Ujra beugrattak két kereskedőt a kovakővel

Oradea-Nagyvárad, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerint Nagyváradon megismétlődött a kovakő botrány, melyhez hasonló önéhány héttel ezelőtt Máramarost tartotta izgalomban.

Ez a kovakőbotrány éppen olyan denunciació és beugratás, mint ahogy az volt a Ganz Pépi letartóztatására vezető kovakőmanipuláció. Ezalkalommal Von Ignác és Breuer Sándor nagyváradi kereskedők estek két lelkiismeretlen kovakődenunciáns áldozatává. Vonhoz a napokban egy Vass István nevű külvárosi kocsmáros azzal a kéréssel fordult, hogy vegyen számára kovakőveket. Von visszatartásította az ajánlatot azzal, hogy nem foglalkozik ilyen üzletekkel. Egy alkalommal, amikor

Von Vass vendéglőjében tartózkodott, a vendéglős megismételte ajánlatát. Ekkor egy Palmer nevű fiatalember is jelen volt, akit Vass, mint a kovakővevőjét mutatott be.

Von végül is rászánta magát arra, hogy kovakőveket szállítson, miután a fiatalember bőséges hasznát ígért a kovakővekért. Von Breuerrel egyetértve nagyobb kovakőmenynységet szerzett be, amit el akart szállítani Vasshoz. Vass és Palmer ekkor már leértécsítették a rendőrséget az eseményekről és rövidesen úgy Vont, mint Breuert letartóztatta a rendőrség. A két denunciació természetesen a jól végzett munkáért a Monopól igazgatósága részéről busás jutalomban részesül.

A porosz királyi ház cáfolja a német extrónörökös zsidóbarát kijelentéseit

A kampóskeresztesek pressziójára vonták vissza az extrónörökös interjúját

Berlin, szeptember 9. Tegnap számbunkban közöltük azt a beszélgetést, amelyet Vilmos német extrónörökös folytatott Mondseeben a Neues Wiener Journal egyik munkatársával. A beszélgetés során a német extrónörökös szimpatikusan nyilatkozott egy zsidó kisleány szellemi kvalitásairól, általában elismert bizonyos zsidó érdemeket a gazdasági és szellemi tevékenység terén — tehát mindenképpen "liberális" nyilatkozatot adott a bécsi újságról. A lap komolyságát ismerve, nem vontuk kétségbe az interjú autentikus voltát; csupán azon kételyünknek adtunk kifejezést, vajjon az extrónörökös hasonló kijelentéseket tényleges trónörökös korában is megtett volna? A kérdésre sok kal hamarabb megjött a válasz, semmint, hogy azt hittük volna. A legújabb német lapok arról értesítenek, hogy ilyen liberális szellemű nyilatkozat a volt német császár fiának még akkor sincs engedélyezve, ha történetesen extrónörökös. A legújabb Hitler-lapok a következő hivatalos kommunikikét közlik:

"A porosz királyi ház kijelenti, hogy az az interjú, amely egy bécsi lapban látott

napvilágot s amelyet a trónörökösnek tulajdonítanak, nem történt meg. A trónörökös csupán sétálni ment két bécsi nővel, akik közül az egyik egy osztrák újságíró, még a háborúból ismerőse volt. Sétálkozás közben fesztellenül elbeszélgettek és többek között a német és osztrák zsidóság kérdését is érintették. Azok a közelebbi adatok, amelyekre a bécsi lap a trónörökös által a kérdéssel kapcsolatosan tett kijelentésekről közöl, nagyrészt lényeges ferdtéseket tartalmaznak."

Eddig szól a cáfolat, amely nyilvánvalóan a német szélsőjobboldali körök pressziójára íródott meg és látott napvilágot.

TÖZSDE

Kolozsvár, Francia frank 6.60, font sterling 816, dollár 168%, belga frank 23.46, líra 8.81, svájci frank 32.80, csehszlovák korona 4.99%, shilling 23.69, holland forint 67.85.

Műfestés, vegytisztításban, úgy kivitel mint olcsóságban **CZINK** cég vezet!

HIREK

As UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági újságok naplaja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Cikkünk utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Akiknek ma sincs okuk sirni...

A közgazdasági világválság nemcsak megteremtette, hanem gyarapította a siró emberek típusát, akik joggal panaszkodnak amiatt, hogy nem tudnak a jövedelmükből megélni. Megnyugtatósl közöljük, hogy még mindig vannak a lerongyolt Európában is olyanok, akik ügyes beosztással félre is tudnak tenni a havi fizetésükből és azokat a legális mellékjévedelmeket, amelyeket a fizetésen kívül élveznek, meg tudják takarítani. Főleg a nagy bankok és a nagy iparvállalatok vezetői azok, akik ilyen fizetéseket élveznek.

Az újonnan alapított bázei Nemzetközi Fizetési Bank igazgatói például szintén ilyen jövedelmeket élveznek. Ez a bank tudvaleg a jövőteli fizetések beiktatására és szétosztására és a bajba jutott valuták támogatására alakult és alapításában minden európai ország jegybankja részt vett. Ilyen körülmények között egy kissé érthető, hogy a bank elnöke évi ötmillió hrtszot ezer lej évi fizetést élvez, hogy az al-elnöknek szintén négy millió lej évi fizetése van s nem panaszkodhat a vezérigazgató sem, aki havonta kétszáznyolcvanezer lej fizetést vesz fel, valamint meg lehet elégedve a helyzetével, akinek havonta majdnem kétszáznyolcvanezer lej a fizetése. Tekintve, hogy ezeknek a jövedelmek alkalmazzák a dolguk is kevés, nagyon sok em-

Szeretlek... szeretsz... szerel...

(Ein Burschelle aus Heidelberg)

Ufa nagyoperett! Világszínház! A főszerepekben: WILLI FORST, BETTY BIRD és HANS BRAUSEWETTER. Helyárak 10 és 20 lej. Csütörtök vasárnapig a Szinkór Mozdón

bert találának Európában, akik olcsóbban elvégeznék azt a munkát, amit ők vállaltak.

A tönkrement Németországban is vannak olyan mamutfizetések, amelyek méltán irigységet kelthetnek.

A Siemens-konzern vezérigazgatójának az évi fizetése több, mint húszmillió lej. A Hamburg—Amerika Linie vezérigazgatója havonta egy millió négyezer lej fizetést vesz fel a vállalat pénztáránál és nem sokkal kevesebb az Inak-konzern vezérigazgatójának sem. Az I. G. Farbenindustrie fizetési nehézségekkel küzd, a vezérigazgatójának azonban évi tizenhétmillió lej fizetése van. Az acéltársaság vezérigazgatója is többet kap évente tízmillió lejnel. A Deutsche Bank végrehajtóbizottságának minden egyes tagját évi nyolcmillió lejjel honorálják. Ezzel szemben a Krupp-vállalat igazgatója, aki havi kétszáznyolcvanezer lejjel kénytelen beérni, valóságos kulcszámba megy. A Német Birodalmi Bank elnöke is megkapja havonként a maga négyszázezer lejt és a német birodalmi vasút vezérigazgatója azonkívül, hogy szabad lakást élvez, havi kétszáznyolcvanezer lejjel fizeteti meg a tevékenységét.

Igen nagy az az összeg, amit a német nagyvállalatok és bankok igazgatói tagjaiknak kifizetnek, noha ezek az igazgatóságok tagok tudvaleg nem ilyen csinálnak mást, mint hogy a mérleget aláírják.

Két olyan vállalat van, amelyek a múlt évben ezért a tevékenységért hatásháznyolcvanezer márkát fizetett ki és igen sok fizetett 120 ezer márkától 480 ezer márkáig terjedő összeget. A német

Buzăuban lezuhant egy katonai repülőgép és a főhadnagy-pilóta szörnyethalt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap a buzăui repülőterén, amelynek áldozata egy Gheorghiu nevű fiatal jasi repülőhadnagy. Gheorghiu tegnap délután egyedül felszállt egy Potez típusú repülőgépen és a levegőben különböző mutatóványokat

munkánélküliek joggal hivatkozhatnak arra, hogy ha munka nélkül ilyen jövedelmekhez lehet jutni Németországban, akkor nem lehet méltányos hogy a munkánélküli munkások segélyét akariák leszállítani.

— Meghalt egy amerikai milliós, aki pályadíjat tűzött ki annak eldöntésére, hogy miként lehetne egy milliárd lejt a legjobban felhasználni. Londonból jelentik: Londonban 71 éves korában meghalt egy Smith Herald nevű amerikai milliós. Schmidt két év előtt kétszáz ezer lejes pályadíjat tűzött ki arra, hogy miként lehetne egy milliárd lejtnek megfelelő összeget az emberiség érdekében a legjobban felhasználni. A díjat a pszichológia egyik tanára nyerte meg, aki azt ajánlta, hogy a milliárd lejt fordítsák egy olyan intézet alapítására, amely a bűnösök elmeállapotát vizsgálja. Most nagy érdeklődéssel várják, hogy Schmidt, akinek rengeteg vagyona volt, hagyott-e végrendeletben egy milliárdot ilyen intézet alapítására, vagy csak elméletileg érdeklődött az iránt, hogy miképpen lehetne ennyi pénzt az emberiség érdekében felhasználni.

— Elhalasztották a szovjet kémkedési per fellebbviteli tárgyalását. Bukarestből jelentik: A bukaresti Consiliul de Revizie-nak ma kellett volna tárgyalnia az emlékezetes tavalyi szovjet kémkedési per elbírálását. A mai fellebbviteli tárgyalást két héttel elhalasztották, mivel a védők újabb bizonyítékok beszerzésére kértek haladékot. Egyébként a per érdekessége, hogy Cuman és Teodoru vádlottak, akik 2, illetve 1 évre voltak elítélve, visszavonták fellebbezésüket.

— Cáfolták a közegészségügyi miniszter lemondásáról szóló híreket. Bukarestből jelentik: A munkügyi miniszternek hivatalos cáfolatot adott ki Cantacuzino professor munkügyi miniszternek az utóbbi időben erősen korpoltált lemondási szándékával szemben. A cáfolat megemlíti, hogy a miniszter jelenleg a franciaországi Roskop laboratóriumban folytat biológiai kutatásokat és szó sem volt arról, hogy a miniszter lemondjon.

TECHNIK. Vásonkötésben 140 lej. Spengler: Der Untergang des Abendlandes. Két kötet kötte 1440 lej. Szállítja Lepage Kvár.

— Eltemették Izabella főhercegnőt. Budapestről jelentik: Izabella főhercegnő szpony spányolt etikett szerinti gyászompával délelőtt eltemették. Megjelent a temetésen Horthy kormányzó s a kormány Károlyi Gyula miniszterelnökkel az élen, továbbá a diplomáciai kar Nemes Antal püspök, a Mátyás-templom plébánosa, a templom bejáratánál fogadta az előkelőségeket. Az ünnepi gyászintézkedést Seredy Jusztinián esztergomi hercegprímás celebrálta nagy papi segédlettel. A bi borsórsék a mise végzetével beszentelte a koporsót. Ezután levitték a koporsót a kriptába, ahol a főhercegi család tagjainak jelenlétében Mészáros János érseki helynök újra beszentelte.

KÜLDJE EL GYERMEKÉT Lepagehoz iskolaszereket vásárolni. Ingyen kap betétkönyvet, tanrendet, tankönyvjegyzéket, vásárlásnál ajándékokat.

végzett. A motor mintegy 500 méter magasságban hirtelen kihagyott és a gép nagy sebességgel lezuhant és mélyen a földre furódott. A repülőfőhadnagyot kör házba kárták szállítani, de utközben kiszervezett.

— A Daily Mail támadja a német birodalmi bankot a szovjetorszag váltók leszámoltatásáért. Londonból jelentik: A Daily Mail támadja a német Birodalmi Bankot oroszorszag váltók leszámoltatásáért. A lap hangoztatja, hogy Németország külföldi hitelezői az ország sármias pénzügyi helyzetére való tekintettel egyeztek bele a moratóriumba és a rövidlejáratu kölcsönök felmondásának visszavonásába, tehát igen különös, hogy a szovjet felkötött üzletek finanszírozására 150 millió márká erejéig a Birodalmi Bank vállalni merje a szovjet-váltók rediszkontját.

— A GYOMORFÁJÁS, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kabultság, fülzugás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes Ferenc József keserűvíz használatát által sok esetben elmúlik. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vízről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Készül a béke. Londonból jelentik: Az Egyesült Államok tengerészete számára megrendelték egy nagy és egy kis cirkálót, hét tengeralattjárót, egy torpedórombolót és két repülőgép-anyahajót. Az építési költségek 130 millió dollárra rugnának.

— Német írók a kölcsönkönyvtárak ellen. Berlinből jelentik: A Lübeckben megtartott északnémet írókongresszuson a német írók tiltakoztak az eller a Dániából Németországba is áthozott rendszert ellen, hogy a kölcsönkönyvtárak az íróknak külön díjat fizesseken műveik után olyan mértékben, ahogy ezeket a műveket a közönség a könyvtárakból igénybe veszi. Az írók azt követelik, hogy ötven esztendőig egyetlen irodalmi művet se lehessen kölcsönkönyvtárak révén forgalomba hozni, mert a könyvkölcsönzési rendszer erősen csökkenti a művek megvásárlását.

— Páncélinget kapnak az amerikai rendőrök. Newyorkból jelentik: A newyorki rendőrséget a legközelebbi napokban páncélingekkel szerelik fel. A szolgálatba lépő rendőrök acéllemezekből álló inget kapnak, amelyet semminemű revolvergolyó nem tud átjutni. Newyork állam kormányzója, új hadjáratot hirdet a banditizmus ellen és felszólította valamennyi amerikai államot, hogy közös erővel szabadság meg az Egyesült Államokat attól a rémuralomtól, amely mindjobban elviselhetetlenebbé teszi a békés lakosság életét.

— Aranyeres esomók biztos gyógyszerre a Haemorsan kup és kenőcs. Olcsón kapható a gyógyszerárakban.

— L. Rudolf von Laben, a berlini opera új balletmestere, az eddigi ballet helyett, már ott is a klasszikus táncművészetnek nyitotta meg útját. Labannak Kolozsvárt is van egy volt növendéke, Pap Vera okleveles ritmikus torna- és táncatanár, aki egyedül képviseli városunkban ezt az irányt és bízunk benne, hogy nem sokára nálunk is a klasszikus tánc fog vezetni.

NAPROL-NAPRA

A nemzetközi turista-kongresszus tegnap megkezdte ülését Budapestben a Testnevelés Házában. Ma a nemzetközi légforgalmi értekezlet nyitja meg a parlament delegációs termében.

Albrecht főherceg felesége, Lelbach Irén Szabadkán tartózkodik. Ezzei akar ta elkerülni a kellemetlen helyzetet, hogy nem jelenhetett volna meg férje oldalán Izabella főhercegnő szpony temetésén, aki leghevesebb ellenzője volt fia házasságának. A Habsburg-család nem is ismerte el tagjának Lelbach Irént.

Montrealban a rendőrség betiltott egy napig tartott távgyalogló versenyt, mert az a gyamu merült fel, hogy a kihatetlen teljesítményt a versenyzők mérgek és izgatószeres segítségével érték el.

Alfonz spanyol exkirály tegnap a budapesti francia és a csehszlovák követ-ségeken tett látogatást, majd fogadta Arlotta budapesti olasz követet. Az exkirály Izabella főhercegnő szpony del-eltői temetése után elutazik Bécsbe.

Tokióval egyesíteni készülnek 85 külvárosta. Ezáltal a japán főváros a világ legnagyobb harmadik városa lesz, több mint ötmillió lakossal.

Pénteken amerikai-osztrák válogatott női törvív mérkőzés lesz az osztrák fővárosban.

Verdun környékén a Meuse jobbb komoly áradásokkal fenyeget. A Marne több helyütt már ki is lépett medréből s elárasztotta árterületét.

— Ujra megkezdtek a csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés kötése iránuló tárgyalásokat. Budapestről jelentik: A csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés kötése iránuló tárgyalások tegnap Budapesten ujra felvettek. Ma folytatják a tanácskozásokat. A delegációk vezetői Friedmann Gyula csehszlovák részről s Nickl Alfréd magyar részről.

— Ma lejár Magyarország a külföldi pénztartozások bejelentésére adott határidő. Budapestről jelentik: A külföldi pénz tartozások bejelentésére adott határidő csütörtökön lejár. Ez időpontig a jegybank kérdőíveken be kell terjeszteni a tartozásokra vonatkozó adatokat. Vidékiek postán küldik a bejelentéseket a jegybankhoz.

— Hőmérsékletemelkedés várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint helyenként még esőre hajlamos időjárás várható az éjjeli lehűlés csökkentésével és hőmérsékletemelkedéssel. A hőmérséklet Budapestben ma délen 16 fok Celsius volt.

— Cáfolták a Schweizerischer Bankverein pénzügyi nehézségeiről szóló híreket. Londonból jelentik: Zürichből cáfolták a Schweizerischer Bankverein pénzügyi nehézségeiről terjesztett híreket. Eppiggy alaptalan az a híresztelés is, hogy a napokban szüksége mutatkozott volna a zürichi tőzsde bezárásának.

LEPAPE kölcsönkönyvtárból németül olvashatja: Stefan Zweig: Die Heilung durch den Geist, Upton Sinclair: Die keiligsten Güter, Werfel: Kleine Verhältnisse, Remarque: Der Weg zurück. Kölcsönjdi minimális.

— Zarándokok autókatasztrófája. Bécsből jelentik: Borzalmas autószerencsétlenség történt a graci-márazelli országúton. Egy társas autóbussz Leutschachból zarándokokat szállított Feldkirchenen át Máriazellbe. A napokon át tartó esőzések folytán az országút aszfaltja rendkívül sulyossá vált és az egyik autóbussz, amely tömve volt zarándokokkal, egy kanyarodónál felborult. A gépkocsi kétszer meördült a levegőben és lezuhant az utmenti mezőre, maga alá temetve utasait. Ért asszony nyomban szörnyethalt, a többi utas is sulyosan megsérült. Néhányan közülük a halállal, vevődnak.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEKKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

MŰVÉSZI STILUSOS, MODERN TRANSILVANIA BUTORGYÁR CLUJ, STRADA MEMORANDULUI 1. SZ. ALATT AZ EMELETEN LEVO

MŰ-BUTOROK

Öszl nagy butor-kiállításából

szereshetők be erédű és felhőzőn olcsó gudi árban

Komplett ebéd-berendezések konzervatív díszítéssel . . . Lei 25.000
Komplett ebéd-berendezések exotik-orientál . . . Lei 26.000

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala e heti helyzetjelentése

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. A Banca Nationala e heti jelentése szerint a Nemzeti Bank fedezeti stokkjja a múlt hetivel szemben 60 millió lejtel kisebb és 10 milliárd 368 millió lejtel tesz ki. Az angazsmánokkal szemben az arány 37.57 százalék.

A kereskedelmi tárca a múlt hetivel szemben 111 millió lej emelkedést mutat és 11 milliárd 463 millió lejtel tesz ki. A bankjegyforgalom 21 milliárd 161 millió lej, a múlt hetinél harminc millió lejtel kisebb.

Harmincnyolcmilliárd lejre rugnak a Romániában kihitelezett mezőgazdasági kölcsönök

Az államilag kontrollált hitelintézeteknél 7.630.000.000 lej mezőgazdasági adósságot tartanak nyilván. Miért nem készít még hivatalos statisztika a romániai mezőgazdasági adósságokról?

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. A Curentul mai száma szenzációs érdekességű cikket közöl, amelyben az első kimutatást készíti el az országban kihitelezett mezőgazdasági hitelekéről. A mezőgazdasági adósságok megbénítják az egész ország gazdasági életét, a paraszt ság a mai viszonyok mellett nem fizetheti adósságait és ezzel a mezőgazdasági hitelekkel foglalkozó pénzintézetek nagytömegét bénította meg. Ilyenformán különös érdeklődésre tart számot ez a kimutatás, annál is inkább, mert Romániában még nem jelent meg hivatalos statisztika a mezőgazdasági adósságokról.

Néhány az állam által kontrollált mezőgazdasági pénzintézet adataiból közli a Curentul a következő számokat:

1. A Banca Nationala a Romániai 1930 szeptember 30-ig a Creditul Funciar Rural utján 502 millió 050 lej; a községi mezőgazdasági bankok utján 428 millió 519 lej, míg a jelzálog hitel intézetek utján 261.472.201 lej, összesen tehát 1.192.041.395 lej kölcsönzött ki a mezőgazdákknak.

2. A Creditul Funciar Rural 1930 július 1-ig a következő mezőgazdasági hitelekkel folyósította: kötvénykölcsönöket 1.368.777.700 lej, készpénzkölcsönöket (tőke és kamat) 1.119.826.944 lej értékben, összesen 2.488.604.644 lej.

3. A Creditul Funciar Rural mellett működő mezőgazdasági bankok 1930 július 1-ig 150.685.500 lej hiteleztek a mezőgazdákknak.

4. A Banca Centrala Cooperativa mint a népbankokat finanszírozó pénzintézet 1930 április 1-től november 30-ig 402 millió 227.604 lej mezőgazdasági kölcsönt folyósított. A többi, mezőgazdasági szövetkezet jelleggel bíró bankok, amelyek a Banca Centrala Cooperativeval vannak összeköttetésben, egy folyószámlán 2.761.273.357 lej, egy másik folyószámlán 50.608.155 lej mutatnak ki, amely a szövetkezeteknek a parasztságtól való követelése. A Banca Centrala Cooperativa égisze alatt működő intézetek így összesen nem kevesebb, mint 3 milliárd 999 millió 730.921 lej mutatnak ki, amely hatalmas summát az utóbbi néhány évben a mezőgazdaság céljaira hiteleztek ki. Abszolút hitelesen

az államilag kontrollált bankok összesen 7 milliárd 830 millió lejtel folyósítottak a mezőgazdaságnak.

Ez a hatalmas összeg nem kalkulálja be a magánbankokat, melyek a földművelésügyi minisztérium kalkulációi szerint eléri a 20 milliárd lejtel, míg hozzávetőleges számítások szerint a parasztság magánosoknak is cca 8—10 milliárd lejtel tartozik.

Ha összegezzük a mezőgazdasági adósságoknak csak részben hiteles statisztikáját,

36—38 milliárd lejtel rug az az összeg, amely most földekre beruházva parlagon hever.

Ezzel a hatalmas összeggel bémult meg a román pénzforgalom és ez a 36—38 milliárdnyi kinnlevőség immobilizálja az ország mezőgazdasági hitelintézeteit. Ha ezt az összeget a Romániában megművelés alatt levő 12 millió hektár földre kalkuláljuk, megállapíthatjuk, hogy Romániában minden hektár földet átlag 3000—3200 lej adósság terheli.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a statisztika nem hiteles, de hivatalos kimutatás hiányában ez is elég mezőgazdaság szörnyű nyomorának jellemzésére. A kormány részéről pedig egyelőre csak ígéreteket kaptunk a mezőgazdasági hitelek rendezésére. Addig is a kihitelezett tőkék mellé a bankok évről-évre elkönnyvelik a kamatot, mert ma a parasztság kamatot sem fizet. Nem is fizethet. A kölcsönöket 1000 lejes buzára vette fel, a buza ára pedig ma csak 200 lej...

A CFR kifizeti öt éves tartozásait. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy egy 5 milliós rendkívüli hitelt nyit meg, amelyből fedezné a CFR 1926-tól 1930-ig fennálló tartozásainak jelentős részét. Ezenkívül megszavaztak még 3 millió és 70.000 lej a rozoga vasúti hidak reparálására.

Országos mezőgazdasági értekezlet hívtak össze. Bukarestből jelentik: Szeptember 15-re Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter országos gazdasági értekezletet hívott össze Bukarestbe, amelyre meghívtak nyertek az összes agrónomok, valamint a mezőgazdasági élet legismertebb egyéniségei is. A kongresszuson a mezőgazdaság mai problémáit vitatják meg, különös tekintettel a buzaexport lehetőségeire.

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó Lej 25
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek Lej 4
Andersen: A muzikális malac Lej 7
Andrejev: A pince mélyén Lej 48
Balzac: A lidérc Lej 80
Barbusse: Jézus Lej 65
Bauer: A szocializmus utja Lej 6
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai Lej 20
Bernstein: Mi a szocializmus Lej 5
Bernstein: Görli pártprogram Lej 12
Bernstein: Lasalei Ferdinand és jeleltősége Lej 18
Csehov: Kisértetek éjjel Lej 40
Csehov: Idegenkenyér Lej 40
Csehov: A fekete barát Lej 40
Csehov: A koldus Lej 40
Farkas: Kisértetek Lej 80
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése Lej 15
Gergely: Játssz az ucca Lej 25
Hamsun: Öszil csillagok Lej 15
Jászai: Az agitáció Lej 4
Kassa: Mi az igazság Lej 5
Vancsák: Szakszervezeti demokrácia Lej 5

Színház—Mozi

Színház-Mozgó műsora

Csütörtökön: Szeretlek, szeretsz, szeret. Ein Burschen lied aus Heidelberg. Az Ufa új világprodukciójának páratlan sikerű nagyoperettje, hónapok óta fut Berlinben, Bécsben és Budapest. A főszerepekben: Willy Forst és Betty Bird. A diákéletnek eddig legképelebb filmje. Előadások 3, 5, 7, 9 órák. Helyárak 10 és 20 lej. A főszerepekben: Willy Forst, Betty Bird és Hans Brausewetter.

Pénteken: Szeretlek, szeretsz, szeret. Szombaton: Szeretlek, szeretsz, szeret. Vasárnap: Szeretlek, szeretsz, szeret. Hétfőn közkívánatra: Rangó. (Az érdekl utóérhetetlenül nagyszabású hangos éposza). Helyárak 10 és 20 lej

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órák premier: A nagy filmek sorozatának egyik leg-értékesebb drámája: Asszonyors. Főszereplők: Mady Christians, Franz Lederer, Alfred Abel. Műsor előtt: Miksi Maus.

Pénteken 3, 5, 7, 9 órák: Asszonyors. Pazar kiállítású szentimentális dráma. Főszereplők: Mady Christians, Franz Lederer, Alfred Abel.

Szombaton 3, 5, 7, 9 órák: Asszonyors. Vasárnap 3, 5, 7, 9 órák: Asszonyors.

RADIO MUSOR

Csütörtök, szeptember 10.

Bukarest. 6: Motzoi-zenekar; könnyű és román zene. 7:10: Motzoi-zenekar. 8:20: Gramofon. 9: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 9:45: Rosca I. dalestje. 10:15: A rádiózenekar Brahms II. szimfóniáját játssza.

Budapest. 9:15: A 2. honvédekzenekar hangversenye. 12:05: A rádió házikvartettének hangversenye. 4: Ahol a tengeri só születtik, előadás. 5: Körbe-körbe. A gazdasági élet harmóniája. Dr. Dános Árpád előadása. 5:30: Hangverseny. 6:40: Szabó Mária elbeszélése. 7:15: Angol nyelvoktatás. 7:45: Rác Béla és cigányzenekarának zenéje. 8:45: Kiss Ferenc előadástje. 9:30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 9:45: Baletttrészetek. 10:15: Időjárás. 11: Gramofonhangy.

Bécs. 10: A Pauscher-zenekar tánczenéje.

Belgrád. 6: Kávéházi zene. 10:50: Rádiózenekar.

Berlin. 10:15: Szórakoztató zene.

Kassa. 2:30: Rádiózenekar. 5: Gramofon.

Lipce. 8:30: Előadás Drezdáról. 10: Korunk zenéje.

Milánó. 8:45: Wagner: Lohengrin című operájának közvetítése.

Oslo. 10:05: Kamarazene.

Pezsöny. 6:40: Beza fuvalaművész Kronke régi stílusú szvitjét adja elő.

Péntek, szeptember 11.

Bukarest. 13: Gramofon. 13:30: Hírek, időjelzés. 18: Jazz. 19: Hírek. 19:10: Jazz. 20: Rádiógyetem. 20:20: Gramofon. 21: Karének. 21:40: Katonazene. — 22:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Hangy. 9:30: Hírek. — 12:05: Gramofonhangverseny. — 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2:45: Hírek. 4:45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Aligrtól Gibraltárig, előadás. 5:30: Cigányzene. 6:30: Gyoriró tanfolyam. 7: Szalónzenekar. 8: Felolvasás. 8:30: Zenekari hangverseny. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 20: Szimf. hangy. 21:45: Jazz.

Berlin. 20:30: Verdi opera.

Breslau. 20:30: Rádiózenekar.

Langenberg. 20: Klasszikus dalok és balladák.

Lipce. 20:30: Verdi: A rablók című operája.

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lej
Vastagbétivel 8 Lej
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lej
Allástkeresőknek I szó 3 Lej
Vastagbétivel 6 Lej
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbellyel ellátott jelígelis leveleket továbbítunk.

Két, esetleg egy szoba konyha fürdőszobás lakást keres fiatal pár november 1-re. Címeket „November” jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Évi 60.000 lejtel jövedelmező, 10 évig adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 szobahelyiséggel álló ház olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Nagyváradon teljes ellátásra alkalmas uccai szobába, zongora és fürdőszobahasználatú urfiut, vagy leányt-elfogad izr. uricsalád. Özv. Berger Antónia. Oradea, Str. Cantemir (Beöthy uccal) 42 I. 7.

כשרה אחונוים מבחרים להחורין בן החורין
אין עשראשען איזט נאר בייא דוד קליין צו
נאכמען

Elegáns különbejáratú butorozott szoba esetleg teljes ellátással, kiadó. Özv. Dickerné, Széchenyi tér 15.

Háziaszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angro ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareről.

Saját termései jó kóser bor kapható 14 lejért. Ferenc József ut 45: (Volt Arany sas udvarán.)

3 szobás, cselédszobás komfortos lakás balkonnal és egy különálló üres szoba azonnal kiadó a Minerva-palotában, Calea Regele Ferdinand 37.

Perfekt mérlegképes könyvelő és román német, magyar levelező állást keres. Elvállal öröknyelvést is. Megkereséseket „Szerény” jelígre a kiadó továbbítja.

Üveg, porcellán szakmában perfect ki-szolgálónót vagy férfit keresünk, szombaton zárva. Moskovits és Társa főpóztával szemben.

Háromszobás komfortos lakás azonnal kiadó P. Mihai Viteazul No 8.

Férjhez óhajtom adni, 23 éves igen jól házilag nevelt, szerény és szorgalmas lány. Ezen célból keresek benősiüléret egy 28—30 év körüli szorgalmas izr. fiut, ki irodai vezetésben teljesen jártas, a román, magyar és német nyelvet, ugy szobában, mint levelezésben perfectül bírja. A férfinak életképes kereskedőnek is kell lenni, mert az országosan ismert és bevezetett iparüzemem vezetésében is közre kell működnie. Ajánlatokat „Biztos jövő” jelíge alatt, teljes címmel és fényképpel ellátva, a kiadó hivatalnak kérem megküldeni.

A régi zsidó templomban (Str. Paris) férfi sarokülés az első sorban megfélértől nőtőlással olcsón kiadó. Értekezni dr. Fel-nichel Mór. Telefon 9-58. Ferenc József ut 88.